CANADIAN CITIZENSHIP BRANCH
SEP 21 1953
DEPT. OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

SEP - 3 1953

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

62./187. n-rs. TREŠDIEN, 1953. G. 12. AUGUSTĀ 3. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VIKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — EM 8-0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.40; tekstā $2.00
par vienu collas teipu 1 slejā

ASV brīdina komūnistus Korejā

Sakarā ar pēdējo dienu ziņām, ka komūnistu gūstā vēl atrodas vairāki tūkstoši amerikāņu kareivju, Valsts Departaments brīdinājis Korejas komūnistus nepaturēt gūstā nevienu amerikāņu karavīru. Arī tie, kas atrodas cietumos vai nevēlas atgriezties mājās, nododami neitrālo komisiju uzraudzībā.

No Vašingtonas ziņo, ka ārlietu ministra vietnieks ļoti nopietni reaģējis uz komūnistu paziņojumu, ka visi sabiedroto karа gūstekņi netiks atbrīvoti. Amerikāņi paziņojuši, ka komūnistu liegšanos atbrīvot visus karа gūstekņus viņi uzskatīs par pamiera līguma laušanu.

Apvienoto Nāciju Tālo Austrumu bruņoto spēku virspavēlnieks ģen. Marks Klarks tikai pirms dažām dienām žurnālistiem izteicās, ka pēc viņa domām, gadījumā ja komūnisti lauztu pamiera līgumu, amerikāņiem vajadzētu laist darbā visus iespējamos ieročus, ieskaitot atombumbu.

Solītais līgums parakstīts

DALLESS UN RĪ VIENOJUŠIES PAR KOREJAS ATJAUNOŠANU

No Seulas ziņo, ka Sav. Valstu ārlietu ministrs Dalless un Dienvidkorejas preizdents Singmans Rī parakstījuši savstarpēju drošības līgumu un brīdinājuši komūnistus, ka Apvienoto Nāciju spēki arī turpmāk atradīsies kaujas gatavībā un stāsies pretī katram pamiera laušanas mēģinājumam.

Pēc savstarpējās drošības līguma parakstīšanas Dalless un Rī izdeva kopīgu paziņojumu, kurā starp citu, sacīts, ka Savienotās Valstis un Dienvidkoreja aizies no politiskās pamiera konferences, ja 90 dienu laikā pierādīsies, ka komūnisti viņus tikai izmanto. „Pēc tam mēs spersim jaunus soļus, lai panāktu apvienotu, brīvu un neatkarīgu Koreju," sacīja prezidents Rī. Savā paziņojumā abi valstsvīri pieskārās arī Korejas rehabilitācijai, pastāstot, ka jaunuzbūves plāns ar Savienoto Valstu saimniecisko palīdzību, iedalīts trijos vai četros gados.

Noskaņojums Anglijā

Augusts Anglijā ir brīvdienu mēnesis, un tajā laikā par politiku tur gandrīz neviens neinteresējas. Arī pagājušo sestdien, kad Londonas vakara laikraksti melniem trekniem virsrakstiem kliedza par Maļenkova ūdeņraža bumbu, angļi vairāk uztraucās par Francijas streiku, jo līdz ar to viņiem bija liegts atvaļinājums un patīkama nedēļas nogale Parīzē. Klausoties Maļenkova runu, caurmēra anglis kļuva vēl tikai optimistiskāks, ar sirdi un dvēseli ticot, ka Maskava patiesi grib mazināt pasaules politisko saspīlējumu un ka krievu labā apņemšanās stāvokli nākotnē vēl tikai uzlabos. Tajā pašā laikā gan jāsaka, ka angļu draudzīgais noskaņojums pret Padomju Savienību un mēģināšana nostāties uz savām kājām bez Savienoto Valstu palīdzības tomēr neradīs nekādus šķēršļus Anglijas un Sav. Valstu politikā.

UZMANĪBU!

PUĶU SVĒTKI

PETRIŅIEM

15. augustā

TAUTIESI,

kas vēl nav mūsu abonenti, lai arī Jūs būtu informēti par latviešu dzīvi šinī un citos kontinentos

PIEPRASIET LAIKRAKSTA

Latvija Amerikā

paraugeksemplārus, kurus izsūtām nekavējoties par brīvu.

ZIEMEĻKOREJIEŠI APVAINOTI SPIEGOŠANĀ

Tokio. — Š. g. 7. augustā komūnistu galvaspilsētas Piongjangas radio paziņojis, ka 12 ziemeļkorejiešu augstāki ierēdņi notiesāti par spiegošanu un sazvērestību pret komūnistu iekārtu. Viņu nodoms bijis komūnistu valdības gāšana. Līdz ar to pierādījās jūlija mēnesī Dienvidkorejā cirkulējošās baumas par lielajām tīrīšanām ziemeļos. Apcietināto priekšgalā atradies Li Sung Jops, agrākais tieslietu ministrs, kas, pēc komūnistu ziņām, ticis uzpirkts un piekukuļots, lai spiegotu amerikāņu un Dienvidkorejas „ļeļļu" valdības uzdevumā.

BRĪVĪBAS CIEMĀ KOREJĀ

Vairāki amerikāņu un viens angļu kareivis, komūnistu mācības un propagandas piesātināti, atteikušies braukt mājās. Līdz šim vēl nenoskaidrots daudzums amerikāņu virsnieku un kareivju atrodas cietumos par „uzstāšanos pret mieru," kā tas lasāms komūnistu tiesas spriedumos.

Gūstekņu apmaiņas trešajā dienā no Ziemeļkorejas atgriezās 81 amerikāņu kareivis. Tie pastāstīja par gūstekņiem, kuri grib palikt pie komūnistiem, par apcietinātiem, kā arī par kādu amerikāņu virsnieku, kam piespiedu kārtā bijis jābraukā pa gūstekņu nometnēm un jāstāsta, kā viņš sviedis baktēriju bumbas.

Šis ir pirmais gadījums, kad vispār kāds amerikāņu gūstekņu nevēlas atgriezties mājās. Sakarā ar pamiera noteikumiem tie karа gūstekņi, kas paši nevēlas atgriezties mājās, nosūtāmi uz Panmudžomas neitrālo joslu, kur ieinteresētām valstīm būs brīv mēģināt viņu nodomus mainīt.

Atbrīvoto gūsteņu starpā komūnistu spiegi

No Panmudžomas ziņo, ka Apvienotās Nācijas apvainojušas komūnistus, ka viņi izlietojot karа gūstekņus kā dūmu aizsegu savu spiegu iefiltrēšanai Rietumu pasaulē.

Jau tagad amerikāņi uz Tālajiem Austrumiem izsūtījuši lielāku skaitu pretizlūkošanas aģentu, lai tie, jaukdamies ar atbrīvotajiem karа gūstekņiem, mēģinātu sadzīt komūniestu spiegu pēdas.

Gūstekņu apmaiņas priekšs sabojāja sabiedroto aizdomas, ka savējo vidū varētu atrasties labi apmācīti Maskavas aģenti, kuru uzdevums būtu sākt vienu no vislielākām spiegošanas akcijām pasaules vēsturē. No gūstekņiem, kas atgriezušies sabiedroto pusē, amerikāņi uzzinājuši, ka komūnisti mēģinājuši pierunāt vismaz 135 amerikāņus un 51 angli palikt komūnistu pusē, lai tad vēlāk darbotos komūnistu spiegu dienestā. To karа gūstekņu starpā, kas katru dienu nākdami cauri Panmudžomai, sasniedzot sabiedroto territoriju, esot daudz labi apmācītu komūnistu aģentu. Šie komūnistu spiegi esot pareģojuši, ka pēc viņu mācības iesēšanas Sav. Valstīs būšot revolūcija vēlākais četru gadu laikā.

Amerikāņi par šādu komūnistu rīcību ir ļoti norūpējušies un tikai tagad ticis atklātībai ziņots, ka jau pirms trim gadiem amerikāņu pretizlūkošanai bijis zināms, ka komūnisti gatavojas Sav. Valstīs iefiltrēt kādu efektīgu un labi apmācītu piekto kolonnu.

Čerčila slimība uztrauc angļus

No Londonas ziņo, ka angļu tauta arvienu vairāk un vairāk uztraucoties par viņu ministru prezidenta sēra Vinstona Čerčila veselības stāvokli un pieprasot sīkāku informāciju par viņa slimības gaitu. Jūnija beigās ārsti viņam lika aiziet vismaz vienu mēnesi pilnīgā atpūtā. Tagad jau pagājuši gandrīz 2 mēneši, un par viņa atgriešanos darbā, nedz arī par viņa īsto slimību nekas nav zināms. Čerčils pats aizliedzis ārstiem izpaust viņa slimības noslēpumus, sacīdams, ka tas radītu tikai vēl vairāk baumu. Kaut gan angļu svētdienas laikraksti nodarbojas ar vistrakāko minēšanu, neliekas, ka Čerčila slimība, vismaz pagaidām, būtu kas ļoti nopietns, jo viņš nepārtraukti sastopas ar savas valdības pārstāvjiem un Londonas politiskās aprindas pat ir pārliecināts, ka Čerčils, arī nebūdams klāt, tomēr vada konservātīvās partijas un valdības mašīneriju.

MAĻENKOVS PIETEIC ŪDEŅRAŽA BUMBU

PAD. SAVIENĪBAS AUGSTĀKĀS PADOMES 2. SESIJA MASKAVĀ

REKORDA VALSTS BUDŽETS: 543.300.000.000 RUBĻU (135.825.000.000 DOL.)

Augtsākās Padomes 2. sesija sanāca 5. augustā. Sēdē ieradās Maļenkovs, kas zālē ienāca pa sānu durvīm. Viņu pavadīja Vorošilovs, Molotovs, Chruščevs un Kaganovičs. Atklāšanā bija klāt arī valdības locekļi un diplomātiskais korpuss.

Šī fiskālā gada valsts budžetu iesniedza fin. min. Zverevs. Budžeta izdevumu daļā ir 530 miljardi 500 milj. rubļu. Padomijas aizsardzībai paredzēts izdot 110 miljardu 200 milj. rb. ($27.5 miljardi). Militārais budžets šogad ir par 3 miljardi 600 milj. rubļu mazāks kā iepriekšējā gadā (Vašingtonā politiskie eksperti atzīst, ka militārām vajadzībām lielākas summas, kas pārsniedz pieteikto samazinājumu, iekalkulētas citu resoru izdevumos).

Šis ir lielākais valsts budžets Padomju pastāvēšanas laikā.

8. AUGUSTĀ RUNĀJA MAĻENKOVS

Uzrunājot 1300 Augstākās Padomes locekļus Kremļa lielajā zālē, Maļenkovs pavēstīja Padomju Savienības pilsoņiem, ka pienācis gals amerikāņu ūdeņraža bumbas monopolitātei. „Līdz šim," sacīja Maļenkovs, „amerikāņi zināja, ka krieviem ir tikai atombumba un varēja sevi mierināt ar ūdeņraža bumbu, bet tagad, ūdeņraža bumba ir arī mums." Savas runas turpinājumā Maļenkovs pieskārās saspīlētām attieksmēm ar Savienotām Valstīm, uzsvērdams, ka viņš tomēr neredzot ne mazākā iemesla karam starp ASV un Pad. Savienību, un atkārtoja marta mēnesī teiktos vārdus, ka Padomju Savienība ir gatava nokārtot visas nesaskaņas ar pārējām valstīm, ieskaitot Savienotās Valstis, miermīlīgu sarunu ceļā. „Nokārtot nesaskaņas miera ceļā," sacīja Maļenkovs, „nav Padomju taktikas izgudrojums, bet gan komūnistu politikas pamats." Tai pašā laikā viņš paskaidroja, ka Padomju Savienības aizsardzība ir pietiekami spēcīga, lai dotu nāvīgu sitienu katram agresoram.

VAŠINGTONĀ NETIC

MAĻENKOVA PAZIŅOJUMS, KA TAGAD ARĪ PADOMJU SAVIENĪBAI ESOT ŪDEŅRAŽA BUMBA UN KA SABIEDROTIE VAROT MIERĪGI PĀRTRAUKT SAVAS RUNAS PAR KRIEVU VĀJUMU, VAŠINGTONĀ UZŅEMTS SKEPTISKI

Vašingtonā. — Maļenkova paziņojums, ka arī krieviem tagad izdevies izgatavot ūdeņraža bumbu, Vašingtonā uzņemt ļoti mierīgi un ar zināmu skepses piegaršu. Sav. Valstu prezidenta Eizenhauers sakarā ar krievu paziņojumu vēl nav izteicies, bet viņa palīgi domā, ka krieviem ūdeņraža bumbas vēl nav, jo tad tās izmēģinājuma sprādzienu amerikāņi būtu dzirdējuši.

Amerikāņu atomkomisijas pārstāvji Maļenkova paziņojumu tieši neapstrīd, bet pret šo viņa apgalvojumu izturas ļoti skeptiski, jo, lai arī paši krievi būtu pārliecināti par šādas bumbas esamību, viņiem tā vispirms būtu jāizmēģina, un ja viņi būtu to darījuši, tad amerikāņi būtu uztvēruši bumbas detonāciju. Ātompētnieku vidū Maļenkova paziņojums nenāk kā liels pārsteigums, jo jau 1950. gadā notiesātais atomspiegs Klauss Fukss bija atzinies ne tikai kā parastās ātombumbas, bet arī ūdeņraža bumbas noslēpumu izpaušanā Padomju Savienībai.

ANGLIJA NODROŠINĀS VIDĒJOS AUSTRUMOS

JAUNAS ANGĻU BAZES LĪBIJĀ

Angļu armijas baze Suecas kanāla joslā nav tikai milzu cietoksnis, bet arī milzu noliktava, kur var dabūt visu, sākot ar dzeloņdrātīm un beidzot ar modernām stīrūklu lidmašīnām. Suecas baze ir lielākais militārais depo pasaulē, kas var pilnīgi apgērbt un apgādāt vismaz 250.000 cilvēku, kā tās pierādījās Otrā Pasaules karā, kad 28 angļu kājnieku divīzijas pa vienu galu iegāja kailas iekšā un pa otru apģērbtas, apbruņotas un apgādātas iznāca ārā.

Vai angļi kādreiz no Ēģiptes izvāksies, ir jautājums pats par sevi, bet viņi katrā ziņā dara visu iespējamo, lai savu stāvokli Vidējos Austrumos nodrošinātu arī turpmāk. To viņi paredzējuši panākt, nomājot no Tālo Austrumu jaunākās un nabadzīgākās karaļvalsts Lībijas zināmu territorijas daļu armijas bazes un noliktavu ierīkošanai. Lībijas karalisti radīja Apvienotās Nācijas, sadalot kādreizējo Musolini Afrikas imperiju. Lībija atrodas turpat aiz Ēģiptes rietumu robežas, un angļi savās jaunajās interesēs paredzējuši ieguldīt vairāk kā 11 miljonu dolaru gadā, no kuriem 2.800.000 dol aizies Lībijas saimnieciskās attīstības paātrināšanai, un 7.700 000 dolaru gadā tiks doti budžeta sabalansēšanai. Kā atlīdzību par to, nākošajos 20 gados angļi drīkst stacionēt Lībijā savu armiju un aviāciju.

Ēģipte gan mēģināja iejaukties lībiešu darījumos un pierunāt pēdējos neielaisties ar angļiem, bet tas viņiem neizdevās un angļi Vidējos Austrumos ir pat spēcīgāki kā līdz šim. Angļu militārā vara Vidusjūras austrumu daļā tagad balstās uz karа flotes bazi Maltā un milzu aviācijas bazi Irakā un armijas bazēm Kipras salā un Ēģiptē.

VĒL VIENS APV. NĀC. SOLĪJUMS

AN Ņujorkā. — Savienoto Valstu valdība paziņojusi, ka tās 16 Apvienoto Nāciju valstis, kuru karaspēka vienības atrodas Korejā, parakstījušas savstarpēju solījumu, ka jauna uzbrukuma gadījumā Korejā, tās nekavējoties steigsies Korejai palīgā. Apvienoto Nāciju pārstāvji uzsvēra, ka jauna uzbrukuma gadījumā Korejā cīņas var izvērsties ārpus Korejas robežām.

Pašreiz Korejā atrodas šādu valstu karaspēki: Austrālijas, Beļģijas, Kolumbijas, Kanadas, Etiopijas, Francijas, Grieķijas, Luksemburgas, Filipīnu, Holandes, Jaunzēlandes, Taizemes, Turcijas, Dienvidāfrikas, Anglijas un Savienoto Valstu. Apvienoto Nāciju savstarpēji parakstītais solījums paredz, ka visas 16 valstis, ar vislabāko apņemšanos centīsies pildīt pamierā paredzētos noteikumus un būs gatavas stāties pretim jebkādam jaunam komūnistu agresijas mēģinājumam Korejā

KOMŪNISTI IEBRŪK RIETUMBERLĪNĒ

No Berlīnes ziņo, ka vismaz 900 austrumvāciešu komūnistu vienlaicīgi uzbrukuši pārtikas izdales centriem Rietumberlīnes amerikāņu un franču okupācijas sektoros, Izsauktiem policijas palīgspēkiem ar nūjām un ūdens strūklu palīdzību izdevās uzbrucējus pārdzīt atpakaļ padomju sektorā.

Padomju joslas ziņu aģentūra, aprakstot uzbrukumu pārtikas centriem, sacīja, ka tur skaidri redzamā veidā izpaudies Berlīnes strādnieku protests pret amerikāņu pārtikas provokātoriem un ka demonstrācijās piedalījušies ne vien Austrumvācijas strādnieki, bet arī Rietumberlīnes bezdarbnieki un pensionāri. 4 dienu laikā tas bija otrs komūnistu mēģinājums iznīcināt Rietumberlīnes pārtikas izdales centrus, lai līdz ar to inīzicinātu amerikāņu 15 miljonu dolaru lielo brīvās pārtikas palīdzību badā nonākušajai Austrumvācijai.

Komūnistu terrors nespēj atturēt austrumvāciešu izsalkumu, un paciņu izdales centri var lepni ziņot, ka līdz šim jau izsniegts vairāk kā 2 miljoni pārtikas saiņu.

BRĪVĀ PASAULE SARGĀS INDONĒZIJU

PĒDĒJĀ LAIKĀ POLITIĶU SARUNĀS ARVIEN VAIRĀK UN VAIRĀK DZIRDAMS INDONĒZIJAS VĀRDS. KAS TAD INDONĒZIJA ĪSTI IR, KUR TĀ ATRODAS UN KĀDA TĀS NOZĪME LIELAJĀ PASAULES POLITIKAS UN SAIMNIECĪBAS SPĒLĒ?

Indonēzija ir sestā lielākā republika pasaulē un sastāv no turpat 3000 dažādām salām, kas vēl pirms četriem gadiem piederēja holandiešiem un tika sauktas par Holandes Austrumindiju. Indonēzijai ir 80 milj. iedzīvotāju, tikpat daudz kā Indoķīnai, Taizemei, Filipīnu salām un Formozai kopā. Bez tam Indonēzijas dažādo jēlvielu bagātības liek visām pasaules valdošām varām kārām acīm skatīties tās virzienā. Arī krievi ļoti labi saprot Indonēzijas nozīmi un ļoti labprāt gribētu šīs pasaulē bagātākās salas sagrābt savās rokās. Bet to pašu gribētu darīt arī amerikāņi, ja ne pašreiz, tad katrā ziņā tādā gadījumā, ja viņi manītu, ka vēl kāda cita roka grib ņemt no tā paša galda. Lai aizkavētu komūnisma ieperināšanos Indonēzijā, amerikāņi tagad arvien vairāk un vairāk runā par palīdzēšanu frančiem Indoķīnā un visā no komūnisma brīvajā Āzijā, mēģinot veicināt tālāku Indonēzijas sadarbību ar sabiedrotajiem.

Bet komūnisms pašreiz nav vienīgās Indonēzijas briesmas. Apmēram viena sestā daļa no šīs 4 gadi vecās republikas atrodas bandītu, partizānu, nodevēju un reliģiskū fanātiķu rokās, kas liedzas sadarboties ar valdības iestādēm un nodarbojas ar laupīšanu, slepkavošanu un dedzināšanu. Protams, arī tas nav bez komūnistu pirksta.

Indonēzijas dabas bagātības ir milzīgas. Tā iegūst 40 proc. no pasaules gumijas, 3 proc no visas pasaules naftas. Tādēļ Otrā Pasaules kara laikā Indonēzija japāņu skatījumā bija gaužām apetītīga. Bez tam Indonēzija dod vienu ceturto daļu no pasaules skārda, vienu piekto daļu tējas, gandrīz visu pasaulē ražoto chininu un piparus. Kaut gan salās strauji pieaug iedzīvotāju skaits un viņu slinkums, tomēr Indonēzijā visiem pietiek pārtikas.

Runājot par straujo iedzīvotāju pieaugumu, kā labu piemēru var ņemt Jāvas salu, kur 1870. gadā bija tikai 10 milj. iedzīvotāju, bet jau 1940. gadā 48 miljoni. Indonēzijas robežas stiepjas 2800 jūdžu garumā rietumos no Sumatras līdz pat Aru salām Austrālijas tuvumā. Gandrīz visās šajās salās zeme ir ļoti auglīga un ražas bagātīgas, bet kopš Indonēzijas neatkarības, kā lauksaimniecības produktu, tā jēlvielu ražošana nokritusies zem pirmskara līmeņa. Pateicoties bandītiem un savam slinkumam, indonēzieši nespēj pašreizējo stāvokli uzlabot.

Kerstena komiteja sāks darboties rudenī

Izmeklēšanas komitejas priekšvēsture

Tagad, kad ASV Tautas Vietnieku namā pieņemta Kerstena rezolūcija un nodibināta komiteja komūnistu vardarbības izmeklēšanai Baltijas valstīs, varam atskatīties uz šī pasākuma priekšvēsturi un cīņu ap rezolūciju. Šis gadījums mums liek ar dziļu cieņu un apbrīnu noraudzīties uz ASV demokratisko iekārtu. Šis ierosinājums nāca no tautas, no vēlētājiem. ASV likumdevēji to atzina par labu un iedzīvināja. Tur nenotika nekāda „tirgošanās" vai padošanās „spiedienam". Baltiešu pārstāvji gāja pie likumdevējiem atklāti, bez kādiem aizmugures spēkiem un tas atstāja Kongresa aprindās labāko iespaidu.

Ideja par šādas komitejas dibināšanu pieder Amerikas Lietuviešu Padomes Nujorkas nodaļas priekšsēdim S. Bredem. Viņš pārrunāja savu projektu ar Kongresa locekli P. Sihenu no Illinojas. Tas ieteica šo lietu virzīt tālāk un apsolīja savu atbalstu. Tad ASV Lietuviešu Padome uzsāka kampaņu ar saviem līdzekļiem. Šīs kampaņas norise mūsu lasītājiem galvenos vilcienos ir zināma.

Kerstena rezolūcijas lieta ne vienmēr gāja gludi. Neparedzēti kavēkļi radās īsi pirms rezolūcijas pieņemšanas, ap jūlija vidu. Daži Kongresa locekļi domāja, ka izmeklēšana Baltijas valstu lietā piekrītot nevis ASV, bet gan Apvienotām Nācijām. Citi Kongresa locekļi atkal ieteica Kerstena rezolūciju vispirms nodot atsauksmei Tautas Vietnieku namā Ārlietu komitejai. Abi šie priekšlikumi bija tādi, kas draudēja aprakt Kerstena rezolūciju vai atlikt to uz nenoteiktu laiku. Bija vajadzīgs daudz pūļu, lai pārliecinātu minētos Kongresa locekļus atsaukt savus priekšlikumus. Bet Kongresa locekļu biroju krājās vēstuļu un telegrammu kaudzes. Darba kārtības komitejas priekšsēdis L. Allens vien saņēma no sava vēlēšanu iecirkņa Illinojā 270 telegrammu.

Ap to pašu laiku, pēc Valsts Departamenta Austrumeiropas nodaļas vadītāja V. Barbura padoma, iesniegtajā rezolūcijā izdarīja nelielus grozījumus, nosakot, ka izmeklēšanas komiteja var darboties tikai ASV territorijā. No otras puses, rezolūcijas apjoms paplašināts, nosakot, ka izmeklēšanai pakļauta arī komūnistu apiešanās ar Baltijas valstu iedzīvotājiem „inkorporācijas" brīdī un laikā pēc tam, kad komūnisti sagrābuši varu Baltijas valstīs.

Izmeklēšanas komiteja sāks savu darbu rudenī un apmeklēs ievērojamākās baltiešu kolonijas ASV.

Streiku vilnis Francijā

Nevar atrast „brīnuma formulu" Francijas glābšanai

Pagājušā nedēļā Franciju satrauca streiku vilnis, kas draudēja apstādināt visus valsts saimnieciskos uzņēmumus. Stāvoklis Francijā ir apmēram šāds: Pagājušā februārī pieņemtajā Francijas budžetā izdevumi paredzēti 10.9 miljardi dolaru, bet ieņēmumi 9,4 miljardi, ar 1,5 miljarda lielu iztrūkumu. Bet jau drīz pēc budžeta pieņemšanas varēja skaidri redzēt, ka neriskējot ar cenu paaugstināšanu, budž. iztrūkums drīz vien pārsniegs 2 miljardu robežu. Vienīgā iespēja bija saimnieciskās politikas pārkārtošana. Kad maija mēnesī ministru prezidenta Renē Meijera valdība bija izstrādājusi plānu izdevumu samazināšanai, valdībai vajadzēja demisionēt. Veselu mēnesi Francija bija bez valdības. Partijas mēģināja atrast ministru prezidentu, kas zinātu brīnumu formulu Francijas glābšanai. Jūnija beigās Francijā nostiprinājās jauna valdībā Jozefa Lanjela vadībā, kas tūdaļ sāka īstenot savu saimniecības programmu.

Pagājušās nedēļas sākumā sāka klīst baumas, ka Lanjela programma prasīs darbinieku samazināšanu pastā, telegrafā un telefonā. Sociālistu arodbiedrība nekavējoties izsludināja streiku un, simpatizējot telegrafa un telefona strādniekiem, komūnistu un katoļu arodbiedrības izsludināja dzelzceļu, elektrības un gāzes strādnieku streiku. Drīz vien streiks bija sasniedzis tādus apmērus, ka gandrīz visa Francija bija paralizēta. Valdība paziņoja, ka sauks talkā policiju, lai panāktu streika izbeigšanos, bet jau nākošajā dienā valdības valoda kļuva daudz maigāka. Kad ministru prezidents Lanjels paziņoja, ka viņa ekonomijas politika nebūt nav vēl pilnīgi izstrādāta un ka tajā paredzami dažādi grozījumi, franču strādnieki to uzņēma kā Lanjela piekāpšanos, un nedēļas nogalē strādnieki sāka atgriezties savās darba vietās.

KAŠMIRA CĪNĀS PAR NEATKARĪBU

No Jaundelhi ziņo, ka indieši apcietinājuši izdzīto Kašmiras ministru prezidentu šeiku Mohamedu Abdullu, tā paasinot jau tagad saspīlētās attieksmes Indijas un Pakistanas starpā mazās kalnu valstiņas Kašmiras dēļ.

Abdullas nesenie izteicieni liecināja, ka viņš arvien vairāk un vairāk mēģina novirzīties no sava kādreizējā drauga un atbalstītāja Indijas ministru prezidenta Nēru, pieprasīdams Kašmiras neatkarību bez jebkādām saistībām ar Indiju vai Pakistānu.

Abu lielo kaimiņu strīds Kašmiras dēļ jau ilgst vairāk kā seši gadi, un tikai ar Apvienoto Nāciju iejaukšanos līdz šim izdevies izvairīties no tiešas karа darbības.

Jaunais Kašmiras ministru prezidents ir kādreizējais Abadullas vietnieks, Bakaši Gulam Mochameds. Viņš izteicies, ka Abdullas cīņa par neatkarību nepanāktu neko citu kā vienīgi Kašmiras izveidošanos par jaunu Koreju.

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

KALNS DZEMDĒJIS PELI

K. KURSA

Kad šīs rindas sasniegs mūsu lasītājus, asinainais karš Korejā, kas ASV tiesās un iestādēs oficiāli gan tika atzīts tikai par starptautisku „policijas aktu", un kas prasījis arī latvju jaunekļu dzīvības, būs beidzies.

Atskaitot ķīniešu komūnistus, laikam gan nevienu Korejas miera līgumu neuzņems priecīgs un apmierināts, jo tas nu uz mūžīgiem laikiem iemiesos vēsturē Apvienoto Nāciju „kollektīvās drošības principu" nevarību iepretim politiski spēcīgam agresoram un ASV politisko bezspēcību pārējo sabiedroto priekšā. Šīs „policijas akcijas" bilance: vairāk kā 3 gadu ilgā veltīga cīņa, 72.500 kritušo AN rindās (starp tiem 8.000 brutāli noslepkavotu gūstekņu — ASV karavīru), 250.000 ievainoto un 80.000 nozudušo, nemaz nerunājot par milzīgajām materiālajām vērtībām, kas gājušas bojā šais cīņās, vai kas izšķiestas cīņām (ASV vien Korejas cīņām izdevušas 15 miljardu dol., bet Korejas „akcijas" izraisītā bruņošanās programma ASV vien jau izmaksājusi 101 miljardu dolaru).

Komūnisti, kas Korejā uzsāka agresiju, faktiski diktēja arī miera noteikumus. Famozs „policejisks pasākums", kur savu gribu uzspiež sodāmais noziedznieks. Nedējām ilgi Rietumeiropas politiķi nosodīja vīru, kurš ietiepīgi pastāvēja uz AN un ASV solījumiem par neatkarīgu un demokratisku apvienotu Koreju. Nu arī viņš — Dienvidkorejas prezidents Singmans Rī pielauzts ar jauniem solījumiem un miljoniem viņa izpostītās zemes atjaunošanai, no kuriem lauvas tiesu saņems un bagātības sarausīs pazīstami starpnieki.

Nejēdzīga patiesība, bet brīvā demokratiskā pasaule zaudēja šo karu ne stipra ienaidnieka dēļ, bet tādēļ, ka paklāvās mīkstčaulīgajiem starptautiskajiem politiķiem. Pēc sabiedroto kategoriskām prasībām ASV kara vadoņi bija spiesti dot rīkojumus, kas uzvaras vainaga vietā Korejas varoņiem, kuŗus deva visas brīvību mīlētājas nācijas, pasniedza apkaunojošu izlīgumu ar banditiem. Divi reizes ģenerāļiem Mekarturam un vēlāk Vanflītam uzvara bija tikpat kā rokā, bet abas reizes diplomāti un politiķāni prata apturēt uz priekšu traucēju kaujas kumeļu. Ikvienam tad bija skaidrs, cik bezjēdzīga kļuva šī cīņa, kas joprojām dienu un nakti prasīja jaunus un atkal jaunus asiņu upuŗus. Tas bija pirmais karš, kur kara vadoņiem un varoņiem noliedza vajāt sakauto ienaidnieku un satriekt viņu,, tas bija karš, kur gaisa spēkiem noliedza sekot ienaidniekam pāri Jalas upei, noliedza otru Inčonas desantu aiz komūnistu līnijām, noliedza bombardēt Mandžūrijas militārās bazes un dzelzceļa mezglus, kas pieveda krievu municiju un ieročus, noliedza pilnīgu jūras blokādi, noliedza, noliedza un — atkal noliedza. Prezidents Eizenhauers, krietnais karavīrs, bija spiests sankcionēt noteikumus, ko Trūmeņa valdības vīri, sabiedroto politiķu un AN neitrālitātes spārna ietekmē, bija jau apsolījuši ASV vārdā miera līgumam.

Apv. Nācijas, kuŗu kara milzīgo budžetu 95 proc. apmērā sedz ASV nodokļu maksātāji, ar Korejas izlīgumu morāliski bankrotējušas. Vistuvākā laikā AN sāks pat apsvērt kauna pilno priekšlikumu, lai sarkano agresoru — komūnistisko Ķīnu, pret kuŗu 37 mēnešus cīnījās AN apvienotie karaspēki, uzņem par godpilnu locekli AN! Un atkal miermīlīgie vecīši sēdēs, tērzēs un līgs „govju andeles" ar bandītiem, kuŗiem katrā azotē pa pielādētai pistolei.

Trimdinieks izmisis jautā: kurp viss tas novedīs? Vīri, kuŗi cīnījās un mira par tautu brīvību, demokratijas godu un tēvzemes neatkarību (latviešu zēni cīņu pret komūnistiem Korejā uzskatīja kā ziedokli Latvijas brīvībai!), ar Korejas miera izlīgumu un politiķu rebēm, no jauna apkaunoti. Goda jēdzieni sairuši un atkal tiek plānotas starptautiskas ūtrupes par tautu likteņiem un dzīvām dvēselēm. Sarkano tirannu upuŗu ēnas smagi gulstas uz apspiesto tautu brīvības alkām. Brīvās pasaules vadoņiem nav drosmes un spēka mums palīdzēt.

Triju gadu asiņainās cīņās un AN saukļos, ka agresoram jāsaņem sods, ka Korejai jābūt vienotai un brīvai, kalns dzemdējis peli. Kalns, ko veidoja kritušo varoņu dvēseles, ko cietināja asinis un asaras, ko skaistināja AN tautu brīvības un miera idejas un ASV lielie ideāli, nu dzemdēja mazu peli — komūnistu saplosīto un neapmierināto Koreju. Kauns!

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS AICINĀJUMS

AKTĪVI ATBALSTĪSIM IZMEKLĒŠANAS KOMITEJAS DARBU

ASV Tautas Vietnieku nams savā 27. 7. jūlija sēdē pieņēmis Kongresa loc. Ch. J. Kerstena ierosināto rezolūciju (H. Res. 346) un radījis speciālu ASV Kongresa komiteju, kuŗas uzdevumos ietilpst izmeklēt apstākļus, kas noveda pie Baltijas valstu inkorporācijas Padomju Savienībā, ko ASV neatzīst. Komiteja noskaidros Padomju Savienības noziedzīgo rīcību un varas darbus, sagrābjot Latviju, Lietavu un Igauniju.

ASV Tautas Vietnieku nama prdis Joseph. W. Martin, Jr. iecēlis izmeklēšanas komiteju sekojošā 7 locekļu sastāvā:

(Select Committee to Investigate incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia into the USSR.)

Charles J. Kersten (Chairman), Rep., Milwaukee, Wis.; Alvin M. Bentley, Rep. Owosso, Mich.; Edward J. Bonin, Rep., Hazleton, Pa.; Fred E. Busbey, Rep. Chicago, Ill.; Ray J. Medden, Dem., Gary, Ind.; Thaddeus N. Machrowicz, Dem. Hamtranck, Mich.; Thomas J. Dodd, Dem., West Hartford, Conn.

Korespondence jāadresē: Hon..... ....., Chairman (or Member) Select Committe to Investigate Incorporation of Lithuania, Latvia and Estonia into the USSR, House of Representatives, Washington, D. C.

Komitejas darbības uzsākšanas laiks, vieta un darbības plāns vēl nav zināms. To izziņos papildus.

ALA Centrālā valde aicina visas ASV latviešu organizācijas, draudzes, kopas un katru latvieti nākt talkā dokumentu, liecību un citu materiālu vākšanā augšminētās izmeklēšanas komitejas vajadzībām. Šis darbs veicams ciešā sadarbībā ar lietuviešu un igauņu centrālām apvienībām ASV. Aktīvi darbosies līdz Latvijas sūtniecība Vašingtonā un Komiteja Latvijas Brīvībai Nujorkā.

Visi dokumenti, liecības un citi pierādījumu materiāli savākšanai un nodošanai izmeklēšanas komitejai adresējami: American Latvian Association, Inc., 3220 17th Street, N. W., Washington 10, D. C..

Būsim visi aktīvi līdzdarbinieki šinī tik svarīgā un latviešiem nozīmīgā darbā! Spontāna atsaucība Kerstena ierosinātai rezolūcijai ar daudzām vēstulēm un telegrammām ievērojami sekmēja komitejas nodibināšanos. Tagad mūsu visu pienākums ir ar dokumentiem, liecību un citu materiālu piegādāšanu sekmēt komitejas darbu un pilnībā atklāt Padomju Savienības noziedzīgo rīcību Baltijas valstīs.

Šeit klāt pievienots pieņemtās H. Res. 346 teksts informācijai. Debates Kongresā, rezolūciju pieņemot, atrodamas: „Congressional Record" Vol. 99. No. 140. un No. 142 July 25 - 28, 1953. lp. 10204. - 10208. un A5010 - A5011.

Vašingtonā, 1953. gada 5. augustā.

DZIESMU SVĒTKU RĪCĪBAS KOMITEJAS

sēde notiks 19. augustā, plkst. 20 DV namā 123 Huron ielā. Darba kārtībā: 1. Iepr. protokola pieņemšana; 2. komitejas locekļu ziņojumi; 3. turpmākā darbība; 4. dažādi jautājumi. Sekmīgai darba veikšanai nepieciešama visas rīcības komitejas klātiene.

NOMETNĒ MUMS LABI KLĀJAS

Lai izmantotu šīs vasaras pēdējās jaukās dienas un trenētos dažādās skautu mākās, kas ir iespējams tikai nometnē, 72 „Rīgas" skautu vienības skautu pulciņš ir nodomājis no 14. līdz 16. augustam nometnot skautu rezervātā „Crooked creg". Nometnes lielais ugunskurs notiks 15. augusta vakarā.

VECSKAUTU UGUNSKURS

Toronto latviešu vecskautu brālības saime 1953. g. 21. augustā, plkst. 8,30 rīko savu nedēļas nogales ugunskuru, lai Skarboro mežā ugunskura liesmas būtu redzamas ikvienam vecskautam, ikviens vecskauts lūgts ierasties 21. aug., plkst. 8.00 vakarā Danforth Ave ielu dzelzceļa gala punktā pie „Danforth Bus station", kur tos sagaidīs dzimtas vecākais V. Saksons.

Vecskautu dzimta

Rūpniecības attīstība Ontario provincē

Vilfrīds Lists, runājot par rūpniecības attīstību Ontario provincē, saka, ka pēdējos piecos gados tā augusi tik strauji, ka šai attīstībai nav piemēru visos pēdējos 30 gados. Līdzi rūpniecībai strauji kāpis arī nodarbināto skaits. Kaut gan šogad augšana ir mazliet mazāka, jo pagājušā gadā to ietekmēja kara rūpniecība, tomēr vēl joprojām atveras durvis jaunām fabrikām, kas dod darbu jauniem strādnieku kadriem. Kopš 1948. gada 50 proc. no jaunajām fabrikām Kanadā ir uzceltas Ontario. No tā laika ir radies pieprasījums pēc 45.000 jauniem fabriku strādniekiem. Izredzes vēl joprojām ir labas, un šogad jaunajiem uzņēmumiem būs vajadzīgs vismaz 9.000 strādnieku. Lielākā daļa no šī uzplaukuma pienākas tieši Toronto.

1948. gadā no strādnieku skaita, kas dabūja darbu jaunajās fabrikās, Toronto deva 35 proc., bet 1952. gadā jau 63 proc. Divas trešdaļas no nodarbināto pieauguma, kas ir 44.500, strādā transporta līdzekļu ražošanā, dzelzs un tērauda un elektrisko aparātu rūpniecībā. Attīstās arī ķīmiskā rūpniecība. Transporta līdzekļu rūpniecības attīstība pēdējos piecos gados devusi darbu 14.000 strādniekiem. Lidmašīnu rūpniecībā atraduši darbu 7.300 strādnieku. Tērauda rūpniecībā kopš 1948. gada radušās 10.000 jaunas darba vietas.

Vēl šogad sāks darbu daudzi lieli patēriņu priekšmetu ražojumu uzņēmumi, elektrisko piederumu fabrikas, tekstilfabrikas un kantoru mašīnu fabrikas. Kaut arī šogad sakarā ar daļēji veiktu kara rūpniecības plānu nebūs tik daudz jaunu darba iespēju kā pagājušā gadā, tomēr vispārējā aina ir joprojām laba.

UGUNSKURI SIDRABENĒ

Sidrabenē ugunskuru sestdien, 15. augustā vadīs Brunis Rubess.

Svētdien, 23 augustā, plkst. 8, sporta svētku ugunskuru vadīs Jānis Pālens.

Noslēguma ugunskurs Sidrabenes nometnē notiks sestdien, 29. augustā, plkst. 8, vadīs Pauls Būmanis.

DAUGAVAS VANAGI

TRŪKUMCIETĒJU PATEICĪBAS VĒSTULES DV

No daudzajām pateicības vēstulēm periodiski publicēsim raksturīgākās, piem.:

Augsti godājamais A. Bērziņa kungs!

Dziļā cienībā un pateicībā varu ziņot, ka Jūsu sūtīto svētku velti DM 20.— esmu saņēmusi.

Taisni šie svētki man bija ļoti drūmi un nabagi, jo mana meitiņa ASV iespējami mani atbalstīja, bet pašreiz viņu ir piemeklējusi smaga nelaime. Kāds piedzērīs āmītis uz trotuāra manu meitu ir smagi sabraucis un viņa jau ilgāku laiku ārstējas slimnīcā, kādēļ arī nespēj sniegt man nekādu atbalstu.

Jūsu sirsnīgā velte man pienāca negaidot un arī svētkus padarīja priecīgākus, jo vācu sociālo pabalstu saņemšu tikai šā mēneša pirmajā pusē.

Veselību un Dieva palīgu vēlēdama Jums visās Jūsu gaitās un darbā.

Dziļā cienībā un pateicībā,

Ž. Freimane

Vispirms sirsnīgi pateicos par Ziemsvētku velti DM 20.—, kuŗu saņēmu tieši pirms svētkiem. Tas tiešām sagādāja man lielu prieku un tā svētki arī iznāca drusku gaisāki. Šeit slimnīcā šie man bija otrie Ziemassvētki, bet cerēsim, ka nākošos būšu tik tālu, ka vairs nebūs jāpavada slimnīcā. Šie svētki man bija jāpavada gultā, jo vēl neesmu atspirdzis no operācijas, bet citādi jūtos ļoti labi.

Ar sirsnīgu sveicienu, V. Sniegs.

DV Rietumvācijas valdes kases stāvoklis uz 1953. gada 1. jūliju

Konta nosaukums	Bilance uz 1. 7. 1952.		Kontu apgrozījums par laiku no 1. 7. 1952.		30. 6. 1953.		Bilance uz 1. 7. 1953.	
	Debets	Kredits	Debets	Kredits	Debets	Kredits	Debets	Kredits
Kase	541,72		156.901,19	156.693,27	749,64			
Tekošs rēķins	12.593,56		128.057,44	131.877,36	8.773,64			
Krūšu nozīmes	1.995,50		400,00	1.372,50	1.023,00			
Aizdevumi	2.700,00		4.230,00	2.910,80	4.019,20			
Ziedojumi — pabalsti		3.370,72	106.740,84	112.604,31		9.234,19		
Invalidu Nama fonds		13.446,58	149.681,19	278.429,34		142.194,73		
Dažādas personas	4.932,90		16.058,80	20.609,95	381,75			
DV Centrālā valde		1.055,00	1.325,00	270,00				
Caurejošās summas		1.375,68	2.639,06	5.384,06		4.120,80		
DV R-Vācijas valde		7.487,91	10.262,74	7.463,12		4.688,29		
Pasta izdevumi			1.973,96	1.973,96				
Kanclejas izdevumi			942,45	942,95				
Ceļa naudas			1.064,01	1.064,01				
50 % iemaksa			2.327,76	2.327,76				
Tekošs rēķins sperkonto			244.324,39	106.252,30	138.072,09			
DV Biļetēns	3.972,33		13.336,48	10.090,12	7.218,69			
Kopā:	26.736,01	26.736,01	840.265,31	840.265,31	160.238,01	160.238,01		

A. Mežals, techn. kasieris—grāmatvedis.

JAUNA AKADĒMIĶE

Ar Master of Science in Social Service gradu Bostonas universitāti beigusi Gaida Kuze. 1941. gadā viņa beigusi L. U. Filoloģijas fakultātes baltu nod. un ir stud. korp. Imerijas filistre. Ar 1. septembri viņa sāks strādāt Hartforda (Conn.) gaidu organizācijā.

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto. Tel. EM 8-1688
320 BAY ST., ROOM 1304

KONSULS
VILIS TOMSONS
MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16
Tel. AT 7798

BĒRNU SVĒTKI SAULAINĒ

Bērnu salidojums Saulainē notiks svētdien, 16. augustā, sākums plkst. 11.00. Programmā: Sporta sacīkstes un atjautību rotaļas.

Novakarē bērnu masku balle. Uzvarētājus sacensībās un labākās maskas godalgos.

Ieejas maksa pieaugušiem 50c., bērniem brīva. Autobusi uz Saulaini noies svētdien, plkst. 9.00 rītā no sv. Jāņa baznīcas. Jāpiesakās līdz 13. aug. pie A. Kurša, tel. GE 6061.

Sidrabenē smaržo puķes un skan latviskas dziesmas

NOMETNES BĒRNI SATIEK LABI UN VEIDO DRAUDZĪGU VIENĪBU

Vasara jau gluži nemanot iegriezusies rudens pusē. Kokiem vietām brūnganas lapas, bet Sidrabenes iemītnieki to nemana, viņiem vēl ir vasara, pilna prieka un bezrūpības. Pakalnē daudz ziedu, sevišķi vakaros tie smaržo tik saldi, ka nav brīnums, ja lielākās nometnes meitenes sāk domāt par romantiku...

Ir sestdienas vakars, bērni „dzied Seši mazi bundzinieki, dodas pa kalnu lejup, kur viņus sagaida ugunskurs. Pēc kopējas dziesmas, seko bērnu uzvedums par nometnes dzīvi. Šis mazais uzvedums liecina, ka bērni visu skata kritiskām acīm, un bieži vien redz to, par ko lielie nemaz neiedomājas. Tad atkal pāri upes līcim skan latviskas dziesmas. Jāpriecājas, cik daudz dziesmu bērni jau paguvuši iemācīties. Viss angliskais, šķiet, viņiem te aizmirsies, un kovboju vietā viņi labprāt iet latviskās rotaļas un mācās tautas dejas. Lai bērniem vairāk ieaudzinātu kārtību, viņiem dod zināmu punktu skaitu, bet ja pārkāpts kāds noteikums, tad punktus atņem. Neviens jau negrib būt sliktākais, tāpēc arī katrs cenšas iegūt vairāk punktu. (Piem., par katru vārdu kas izrunāts angliski, zaudē divus punktus.)

Sidrabenes bērni labprāt mācās latviešu valodu. Mācīšanās nav obligāta. Rakstniece Angelika Gailīte, liekas, pratusi iegūt bērnu uzticību un mīlestību sevišķi ātri, jo viņa Sidrabenē ir gaidīts viesis. Pirmoreiz uz latviešu valodas stundu aizgāja tikai 17 bērnu, bet jau nākošā reizē viņu skaits pieauga pa desmit. Arī paši mazākie labprāt mācās tautas dziesmas un klausās par labiem un launiem darbiem.

Vakaros pāri ielejai no kalna nāk rotaļu dziesmu skaņas, jo ar rotaļām un tautas dejām nometnes dalībnieki katru vakaru nobeidz savus dienas darbus. Dienās visi piedalās sporta spēlēs. Drīz Sidrabenei būs jau pavisam laba volejbola komanda un par vieglatlētu labiem sasniegumiem jau varējām priecāties bērnu svētkos. Tagad visi vēl cenšas uztrenēties sporta svētkiem, kas drīzumā notiks Sidrabenē.

Svētdienās ir arī dievkalpojumi, tiem ir liela nozīme, jo mācītāja vārdiem bērni vairāk klausa. Tā, kādu svētdienu māc. A. Čops runāja par mīlestību, mācot bērniem, ka jāmīl ne tikai draugi, bet arī nedraugi.

Vēlāk bija patīkami noklausīties kādā bērnu sarunā. Kāds mazāks zēns noskaitās uz otru un abi sāka strīdēties. Pienāca trešais, tikpat liels un nopietni sacīja: „Vai jūs neatceraties, ko šodien mācītājs teica?" Strīdus tūliņ izbeidzās, tātad, laikam mācītāja vārdi nav bijuši veltīgi.

Saulainās dienās visi var brīvi skraidīt pa āru, bet ne visās dienās spīd saule. Dažreiz līst arī. Tā kā galdi atrodas laukā, tad lietus laikā pie tiem paēst nevar. Tad bērni ēd teltīs. Ir patīkami vērot, ka lielākie sajūt atbildību pret mazākajiem, neļauj viņiem skriet pēc traukiem vai nest tos atpakaļ uz virtuvi, jo mazie varot saslapināt kājas un dabūt iesnas. Nometnes bērni satiek savā starpā labi un veido draudzīgu vienību — Sidrabeni.

Indra Gubiņa

Vienīgā latviešu ģimnazija

BRĪVAJĀ PASAULĒ

29. jūlijā, slēdzot skolas durvis vasaras brīvlaikam, Augustdorfas ģimnazijas vadība bija aicinājusi skolēnu vecākus uz Annas Brigaderes vakaru, kas bija sarīkots novietnes kino zālē. Par rakstnieces dzīvi un darbiem referēja ģimnazijsa 4. klases skolniece Mirdza Rubule, bet fragmentus no Brigaderes darbiem lasīja Biruta Daģe, Maija Bērziņa un Raimonds Liepiņš. Fragmentu no pasaku lugas „Princese Gundega un karalis Brusubārda" rež. E. Podiņa vadībā bija sagatavojuši ģimnazijas audzēkņi: Valija Valdmane, Baiba Liepiņa un Harijs Pareizs. Vakaru ievadīja un noslēdza ģimnazijas latviešu valodas skolotājs gleznotājs Ģirts Ārvaldis.

Sarīkojumu noskatījās arī LCK izglītības nozares vadītājs agr. J. Daģis, kas ceļā uz LCP sesiju Minchenē bija iegriezies Augustdorfā, lai iepazītos ar tautskolas un ģimnazijas darba gaitu. Izglītības nozares vadītājs atzinīgi izteicās par skolas darbu un priecājās par skolēnu latvisko stāju, gan neslēpdams bažas un neapmierinātību par internāta trūcīgo iekārtojumu. Inventāru skolas telpām solījusi dot vācu pārvalde, taču rūpes par internātu atstātas latviešu pašu ziņā. Tamdēļ skolas vadība ir pateicīga par kāpru segu, spilvenu, palagu, pārvalku vai aizkaru, kas dažkārt neizvērtēts slēpjas mūsu tautiešu tīnēs bagātākajās aizjūras zemēs. Palīdzēsim vienīgajai latviešu ģimnazijai brīvajā pasaulē!

KANADĀ

TORONTO

Promenādes koncertā

Pag. ceturtdienas (6. aug.) promenādes koncerts izvērtās par mazu atrakciju Toronto mūzikas dzīvē. Uz to bija pulcējušies 2400 klausītāju. Šoreiz Toronto simfonisko orķestri diriģēja Hermans Herces, bet par pianisti bija aicināta Marija Sime. Vakara programmā visizcilākā vieta piederēja 350 dziedātāju lielajam skolotāju vasaras skolas korim diriģenta Dr. Džordža Fenvicka vadībā, kas ir arī Ontario mūzikas departamenta direktors. Pianiste šim vakaram bija izvēlējusies tikai Šopēna gabalus. Programmas pirmajā daļā koris dziedāja tikai garīgas dziesmas — Hendeļa, Česnekofa un Tomsona. Visas dziesmas koris dziedāja no nošu lapiņām un dažbrīd likās, ka lapu šķiršana bija pat iespaidīgāka par pašu dziedāšanu: Korī sevišķi izjūtams vīru balsu trūkums. Intonācija visām balsīm puslīdz tīra, bet balsu saliedējums varēja būt labāks. Kā teicamākie sniegumi minami: Stamforda — Zilais putns un Elgāra — Sniegs. Plašo vakara programmu noslēdza valšu virkne no „Rožu kavalieŗa,, simfoniskā orķestŗa izpildījumā.

MONTREĀLA

Pēc sezonas pārtraukuma montreālieši gatavojas atkal rudens un ziemas sezonai, un jau 22. augustā notiks sezonas atklāšanas balle, 5. septembrī — Montreālas Latviešu Teātŗa izrāde, 17. oktobrī — MLSK Sporta sezonas atklāšanas sarīkojums.

Montreālas Latviešu Teātŗa pirmizrāde Mārtiņa Zīverta lugai Lielo grēcinieku iela notiks 5. septembrī, plkst. 7,30 vakarā, Galdnieku zālē (Carpenters), 3560 St. Lawrence Blvd. Piedalās: Irma Graudiņa — Klinklāva, Gunars Vērenieks un Emīls Mazutis. Režisore — I. Graudiņa — Klinklāva, dekorātors Viktors Laiviņš. Ieejas biletes iepriekš pasūtināmas pie teātŗa kasieŗa A. Krieva, 3430 Mc Tavish St. RE 7300 pēc plkst. 6 vakarā. Atlikums par labu autoram viņa 50 gadu mūža jubilejā.

MLP Biedrības valdes locekļi dežurē katru sestdienu no plkst. 6-7 vakarā, 1501 Ste. Catherine St. W., 12. istabā. Šinī laikā var saņemt informāciju un nokārtot maksājumus.

Pēc pārkārtošanas MLPB bibliotēka atkal uzsāk grāmatu izsniegšanu lasītājiem valdes locekļu dežūru laikā. Bibliotēka pastāvīgi tiek papildināta ar jaunizdotām latviešu grāmatām.

Kazimirs Deksnis, kā latviešu grupas organizētājs Joan Baptists parādē 24. jūnijā saņēmis vēstules no St. Jean Baptists Society and New Canadian Society prezidentiem. Abās vēstulēs izteikta pateicība par parādes kuplināšanu ar latviešu krāšņo uzvedumu.

Maiznieka un konditorejas preču amata meistars E. Strovigs kopā ar V. Leskovski nopirkuši maiznīcu ar visu cepšanas iekārtu un tagad atvēruši savu ražojumu veikalu Verdenā, 5153 Wellington St., tel. PO 6-4581. E. Strovigam šinī nozarē ir 30 g pieredze un viņš savu amatu mācījies Rīgā.

W R GAMBLE
REAL ESTATE
GRAND VALLEY, Ont.
200 AKRU
LAUKSAIMNIECĪBA
170 AKRU ARAMZEMES, PĀRĒJAIS MEŽS UN GANĪBAS. Mūŗa māja labā stāvoklī, liela un laba kūts. Ļoti tuvu vēikalam un skolai. 2 jūdzes no šosejas. Ļoti piemērota gaļas lopu audzēšanai.
Cena $9.000.—,
iemaksa $3.000.—.
Bagātīgā izvēlē dažāda lieluma saimniecības piedāvā
ALFREDS APSE
R. 2. Laurel, Ont.

BŪVSTRĀDNIEKI VAJADZĪGI
G. Pļavnieka būvuzņēmumam pastāvīgam darbam. Alga $1.25 līdz $1.40 stundā. Zvanīt OL 8663 vai RO 1459.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putninam, 280 Wright Ave, Toronto, Ont., vai vietējās Daugavas Vanagu nodaļās

LATVJU TAUTAS VARONDARBS

1920. g. 13. augustā izbeidzās brīvības cīņas par Latvijas demokratisko republiku. Par to minētā dienā paziņoja virspavēlnieks ģen. Jānis Balodis savā pavēlē armijai.

Gadu un divus mēnešus ar maziem pārtraukumiem latvju karavīri cīnījās par savu jauno valsti, kuru negribēja atzīt latviešu vēsturiskie ienaidnieki — krievi un vācieši. Tie nevarēja pielaist, ka viņu bijušie pavalstnieki kļūst patstāvīgi. Bet latvju tauta saimnieciski un garīgi bija sasniegusi tādu kultūras līmeni, ka svešu kungu aizbildniecība tikai kavēja viņas turpmāko attīstību, un viņa nodibināja savu valsti. Vēsturiskie ienaidnieki neļāva tai pat noorganizēties. Viņi tūlīņ laida darbā gan ieročus, gan viltu, gan tautas šķelšanas līdzekļus. Tikko kā proklamētai valstij uzbruka ārējie ienaidnieki; pret to cīnījās arī iekšējie spēki, kas līdz tam bija izmantojuši latvju tautu un diezgan ilgi par to valdījuši.

Latvija kara laikā bija izpostīta. Tās iedzīvotāji lielā skaitā atradās bēgļu gaitās Krievijas attālākos novados. Apmācītie un kaujās norūdītie latviešu karavīri atradās Krievijā. Vācu okupācijas karaspēka vadība vilcinājās nodot jaunās republikas Pagaidu valdībai valsts dzīves vadību. Militāro vadību un zemes aizsardzību viņa pat nenodeva, bet sākumā nekā nedarīja zemes aizsardzības labā, lai gan nevērsās arī pret Pagaidu valdību. Vēlāk, balstīdamies uz savu karaspēku, vāci sagrāba varu savās rokās, ar ko aizkavēja zemes atbrīvošanu no boļševikiem un arī valsts dzīves noorganizēšanu. Pret Ziemeļlatvijas un Igaunijas karaspēku landesvērs un vācu okupācijas karaspēks vērsās pat ar ieročiem rokās. Cietis neveiksmi, tas bija spiests pārtraukt cīņu un dot solījumu izvākties no Latvijas robežām, izņemot landesvēru, kas palika Pagaidu valdības rīcībā. Okupācijas karaspēks Bermonta vadībā vēlreiz uzsāka cīņu pret Latvijas republiku, bet tās armija, sabiedroto flotes atbalstīta, viņu sakāva un izdzina no Latvijas. Tādos apstākļos latviešu karaspēkam bija jācīnās pret boļševikiem, kuŗus viņš tomēr uzvarēja, sadarbojoties ar igauņu un poļu karaspēku. Pēdējo triecienu boļševikiem viņš deva Latgalē, pēc kuŗas atbrīvošanas Latvijas republikas Pagaidu valdība līga mieru ar Padomju Savienību.

Latvju tautas aplūkotie piedzīvojumi gadu un dažu mēnešu laikā liecina, cik grūtos apstākļos viņai bija jāorganizē valsts un jācīnās pret saviem vēsturiskajiem ienaidniekiem. Tomēr visas grūtības tika pārvarētas un mērķis sasniegts, jo visa latvju tauta ar tēvzemes mīlestību sasniedza kalngalus, īpaši kritiskajos cīņas brīžos, kad sievietes kopa ievainotos karavīrus, gatavoja karaspēkam ēdienu un šuva tam veļu, reizēm pat drēbes, zēni bija ziņneši, sirmgalvji stāvēja sargu vietās, un pārējie vīrieši cīnījās frontē. Karaspēka noorganizēšanā Pagaidu valdībai bija stingri jāpūlas. Sākumā tās rīcībā bija tikai dažas brīvprātīgo rotas, jo vācu okupācijas karaspēka vadība nejāva mobilizēt latviešu karavīrus. Ziemeļlatvijā gan tai nebija nekādas teikšanas, tādēļ tur vispirms notika mobilizācija. Pēc Cēsu kaujām Pagaidu valdībai jau bija brīvas rokas arī karaspēka organizēšanā. Papildinot iepriekšējos kadrus un apmācot karavīrus, armijas vadība veidoja disciplinētu un labi apmācītu karaspēku, ko gan nebija iespējams labi apbruņot. Pat vissmagāko cīņu laukā tas bija vāji apbruņots; piem., cīņā pret bermontiešiem latviešu karaspēkam bija tikai 6 veci, lielgabali. Ienaidniekam visur un vienmēr bija arī liels pārspēks, tomēr latviešu armija visās kaujās guva uzvaru, jo bija tēvzemes mīlestības apgarota: viņā valdīja varoņu gars ar augstu pienākuma apziņu, un visas brīvības cīņas bija nepārtraukts varoņdarbs, ar ko varam salīdzināt tikai sengrieķu uzvaras par persiešiem.

P. Dreimanis

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

Vinitas pilsētas tēvi, Oklahomā, pie pašvaldības robežām izlikuši interesantu plakātu ceļotāju apsveikšanai: „Apmeklējiet Vinitu, kur dzīvo 7539 jauki laudis un tikai viens plānprātīgs!"

Kuŗš reiz izdos „Vadoni pa latviešu kolonijām ASV," līdzīgi reklamēs Denveru, Kolorado, kur, mitinās 250 latviešu, kuŗiem tikai viena organizācija! Bet neba jau tikai Denverā šāda atpakaļ palicība: Oklandē uz 150 mūsējiem arī tikai viena organizācija, kas pie tam lielākā Ziemeļkalifornijā. Vai Jums zināmi vēl daudzi šādi latviešu centri ASV, kur pastāv šādas sabiedriskas nenormālības?

*

Uzvarēt komūnistus latviešu trimdinieks nevar, bet lai atveidotu viņu īstās sejas patiesības gaismā, tūkstoši var būt neaizstājami talcinieki, sniedzot presei savus piedzīvojumus un atmiņas par Baigo gadu savā pagastā, pilsētā, darba vietā, armijā. Sniedzot faktus nav jābūt nekādām „rakstnieka dāvanām," lietas jāapraksta vienkārši un tā laika notikumiem atbilstoši. Jeb vai Jums arī ir bailes runāt skaļi par šīm lietām, kā tiem glumajiem, kuŗi izvairās „nokaitināt komūnistus"? Klusēšana ir glēvulība un latvju tautas vitālo interešu nodevība!

*

Kad Čikāgas Milovparkā Amerikas Latviešu Jaunatnes Apvienības priekšsēdis Kr. Valters vēlējās sastapties ar vietējo jaunatni, aicinājumos tika norādīts, ka ielūgti „līdz 25 g. vecuma" jaunieši.

Tā kā Valtera „krustceļojums" pa ASV notika ar ALAs līdzekļiem, vairāki ALAs biedri neapmierināti, ka viņi būdami „vecīši", izšaltēti no jauniešu saeimām un domā, ka 40 mūža gadi ir „jaunības vecuma gadi," bet tie, kuŗi jau nolīgojuši 50 vasariņas, dzīvo vēl „vecuma jaunības gados." Jaunatnei jau nav sirds no koka, un tā turpmāk varētu uzņemt savā vidū ir jaunos vecīšus (40 gadniekus), ir vecos jauniešus (50 gadniekus).

*

Runājot par „jauniem vecīšiem" nevar nosodīt tādu parādību, ka ļoti daudzi no viņu vidus, neskatoties uz labo izglītību un bagātīgo sabiedrisko pieredzi, atturas no aktīvas sabiedriskas darbības vietējās latviešu kopības saimēs. Uz visiem mēģinājumiem iesaistīt viņus biedrībās, sniegt padomus un norādījumus, viņi rezignēti atbild: „Ko nu es, es jau savu daļu esmu sabiedrībai nokalpojis, tagad esmu sabiedriskā pensijā. Lai nu tagad raujas jaunie spēki."

Pēc tam, kad nacisti atcēla no Kūrmarkas ģenerālsuperintendenta amata par lielas mutes palaišanu vācu tautas iecienīto bīskapu Dibeliusu (to pašu, kuŗu tagad asi nīst komūnisti), Dibeliuss tomēr nerimās kritizēt jaunos kakla kungus. Nacisti nodeva viņu tiesai, bet „vecmodīgs" tiesnesis to attaisnoja. Tad nacistu baznīcas lietu ministrs izsauca viņu pie sevis un bargi noprasīja, kamdēļ Dibeliuss vēl ecējoties, ja tas vairs neesot viņa pienākums. Baznīcas vīrs ministram asi atbildējis: „Kristīgais cilvēks vienmēr atrodas dienesta pienākumos!"

Vai mūsu tautiešu stājai trimdā nevajadzētu būt līdzīgai? Latvietis trimdā nekad nav ārrindnieks! Cīņa par tautas un tēvzemes brīvību nepazīst rezervistus, pensionārus un ārrindniekus, kuŗi drīkstētu atdusēties uz saviem pagātnes darbu lauriem. Mums jācīnās un jādzīvo nākotnei!

Kursīkis

Ekskursija pa savādu valsti

VĒSTULE LA NO ITALIJAS

Tuvu Turīnas centrāltirgum atrodas kāda no visām pusēm noslēgta daļa, varētu teikt maza valsts ar saviem 16.000 iedzīvotājiem. Tās iemītnieki ir lielā ģimene, kas dzīvo tikai no Dieva gādības (Divina Providentia).

Dienas, mēneši, gadi paiet un dzīve šajā ģimenē arvien tā pati; Dieva gādības valstī nav un nebūs bezdarbnieku. Kotolengo sauc šo valsti, ko dibināja sv. Kotolengs 1832. gadā. Mēs bijām ap desmit latviešu, kas, atstājot Eiropu, izteicām vēlēšanos redzēt šo sāpju pilno valsti. Ieejot pa mazajām dūrvīm liels Krustā Sistā sāpju tēls bija mūsu priekšā, un tur redzējām, ka daudzi asarām acīs krita tā priekšā ceļos, lūdza vai pateicās par kaut ko!

Pēkšņi kāda māte, sagrauzta un aizelsusies, devās pie klostera māsas: „Es mēģināju turēt savu bērnu pie sevis. Es mīlu savu dēlu. Bet vairāk es nespēju. Viņš kļūst bīstams pārējiem. Ja neuzņemsit, es viņu iznīcināšu un sekošu pati. Dievs man to piedos."

„Nē! Nē! Mēs to gaidām; tūlīt nesiet viņu šurp, vai mēs iesim pie viņa. Mēs par viņu priecāsimies," mierīgi, laipni atbildēja māsa.

Kad to pastāstīju saviem tautiešiem, kas italiešu valodu nesaprata, tie neatbildēja ne vārda, bet visu sejas kļuva nopietnas un acis raudzījās uz sāpju pilnā Pestītāja tēlu. Ko gan ikviens šajā brīdī domāja?

Beidzot ieradās galvenā māsa un mēs viņas pavadībā uszākām ceļojumu pa šo noslēgto valsti. Šī slimnieku valsts ir 85.000 kv. m. liela; tur dzīvo 13.000 slimo un 3.000 klostera māsu. Visur vislielākā kārtība! Koki, zaļumi, puķes, skaisti atpūtas parki liek nojaust lielo interesi par iemītniekiem un viņu labklājību. Šie iemītnieki visi ir nedziedināmi slimi. Administrātors, kāds priesteris, piezīmēja, ka šis iestādījums daudz kritizēts. Kāpēc likt mocīties nabaga dvēselēm?, daudzi esot jautājuši. „Mēs cīnāmies pret jaunumu. Vienīgā medicīna pret jaunumu ir labais. Nonāvējot dzīvu būtni, neradīsim labo, bet gan ļausim augt jaunumam pasaulē. Apskatiet mūsu slimnīcu, un jums viss būs skaidrs," atbildēja priesteris.

Uzsākot šo ceļojumu, vispirms iegājām kādā meitenu nodaļā. Tur redzējām vairāk desmit bērnu — kropļu, gan ar vienu normālu roku, otru nenormāli mazu, gan ar trīs acīm, gan bez deguna, kādu ķermeni bez kājām un rokām, kas nolikts uz soliņa, it kā notiesāts uz visu mūžu, līdz Visuvarenais sauks pie sevis.

Tālāk ieejam telpā, kur gul paralizētie: gultās cilvēku ķermeņi, kas elpo, bet jau desmit, divdesmit, trīsdesmit gadus ir nekustīgi kā mūmijas, un visus šos garos gadus skatās kaut kur vienā punktā. Un atkal māsa mūs sveicina: Sia lodato Gesu Christo; Sempar Sia lodato!

Piegājām pie kādas nekustīgas būtnes, kas jau 25 gadus atrodas gultā; tās ķermenis ir sastindzis, nevar pat galvu pakustināt. Pirms 25 gadiem viņa bija laimīga divu bērnu māte. „Esmu dzīvāka nekā daudzas citas sievietes, kas domā, ka viņas dzīvo, nododoties pasaulīgām baudām. Man nav jāsteidzās, es gaidu, drīz mana dvēsele būs atbrīvota," ar smaidu uz lūpām saka nelaimīgā.

Tālāk sastopamies ar kurlmēmu un aklu sievieti, kas jau 22 gadus dzīvo šeit, un visus šos gadus nav runājusi ne ar vienu, nav neviena redzējusi. Viņa klusu strādā, labojot kādu drēbes gabalu. Katrā stūrī redzam pa klostera māsai, kas ir nomodā par katra iedzīvotāja kustību, lai varētu sniegt palīdzību.

Kādā vīriešu nodaļā sastapām vairākus simtus psihiski slimu jauniešu. Tie dzīvo savu dzīvi, savā pasaulē. Daudz pūļu jāpieliek šo cilvēku uzturēšanā un kopšanā, jo ikviens jākopj un jābaro atsevišķi, tāda pati nodaļa ir sievietēm.

Kurlmēmo nodaļā redzējām, ka ir vesels institūts, kur speciālistes — klostera māsas māca bērnus runāt, strādāt piemērotus amatus.

Šīs iestādes dibinātājs sv. Kotolengo vēlējās, lai šo slimnīcu uzturētu tikai no labprātīgiem ziedojumiem — Dieviškās gādības. Un tiešām — Dieva gādība ir tik brīnišķīga, kas liek katram apstāties un padomāt. Bet... vislielākā gādība ir 3.000 nenogurstošas klostera māsas, kas dzīvē nemeklē nekāda cita prieka, kā tikai gādāt par šiem sāpju ķermeņiem, kopt tos dienu un nakti. Neviena vīrieša darba roka nav redzama šai iestādījumā. Tikai klostera māsas, kas Dievam solījušās upurēt sevi šiem nelaimīgajiem. Sv. Kotolengo viņas nosauc par „noreibušām mīlestībā uz Dievu un tuvāko, jo tikai tādā stāvoklī ir iespējams iet šo mīlestības pilno krusta ceļu."

Kad bijām visu apskatījuši, atcerējamies sākumā teiktos priestera vārdus, un bijām visi pārliecināti, ka vienīgā medicīna pret jaunumu ir labais.

Viktors Cīvelis

VAI JŪS ZINĀT, KA...

... augustā Toronto kārtējā Paulas Lauku Sieviešu Savienības sanāksmē, kas notiek reiz pa diviem gadiem, sanāks 1.000 sieviešu no 27 valstīm?

Ontario provinces Niagaras angļu joslā 1897. gadā Adelaide Sofija Hater Hudles organizēja pirmo sieviešu institūtu. Tagad šis institūts aptver un apvieno 6.000.000 biedreņu un 103 organizācijas. Organizācijas goda prezidentes amatu ir uzņēmusies karaliene māte Elizabete, bet par biedrenēm organizācijā ir arī tagadējā karaliene Elizabete II, princese Margarita un bija arī nelaika karaliene Mērija.

... Nufaundlenda, kas kādreiz bija lielākais zvejas centrs Ziemeļamerikā, pārdzīvo saimniecisku revolūciju, jo arvien vairāk vīru katru gadu atraujas no braukšanas uz „sēkļiem", kā tie apzīmē piekrastes ūdeņus, kuŗos gadu simteņiem ilgi zvejojuši Eiropas un Amerikas zvejnieki.

1952. gada sezonas vidū zvejniecībā nodarbināti bija 10.000. Aplēsts, ka šogad būs tikai 6.000. Labradoras zvejnieku flote sarukusi līdz kādam ducim burenieku un pag. gadā darbojās tikai viena no provinces trim valzivju fabrikām.

Tomēr zvejniecības samazināšanās nenozīmē, ka iestājušies grūti laiki. Patiesībā vīri nedodas zvejā tāpēc, ka tie var atrast pastāvīgāku darbu un labāku algu Gusbejas un Sevenallendas mežu un būvniecības darbos.

LATVIETE ARCHITEKTE

Astra Zariņa 1953. gada 13. jūnijā beigusi augstskolu Sietlā ar Bachelor of Architecture gradu (vienīgā meitene starp 30 vīriešiem amerikāņiem. Apbalvota ar godalgu Faculty Award.

A. Z. dzimusi Rīgā 1929. gadā, plkv.ltn. Ed. Zariņa ģimenē; 1947. g. beigusi ģimnaziju Eslingenā, Vācijā. Tā paša gadu rudenī iestājusies Karlsrūes techniskās augstskolas architektūras fakultātē, kur labo sekmju dēļ atsvabināta no mācību naudas. 1949. g. decembrī kopā ar vecākiem iecelojusi ASV. 1950. g. iestājusies Architektūras fakultātē Vašingtonas valsts augstskolā Sietlā, kur turpina studijas, saņemdama stipendiju. Vecāki paliek uz laukiem. Viņa uztur un apgādā sevi pati, dzīvodama un strādādama universitātes profesora ģimenē. Tai pašā laikā viņa strādā arī architektūras fakultātē. Kopš 1952. g. strādā arī pie Sietlas architekta Paula Kirka. Cer sakrāt naudu, lai pēc gada varētu iestāties vienā no Austrumpiekrastes techniskajām augstskolām Master grada iegūšanai.

JAPĀNAS METROPOLE TOKIO

RAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO JAPĀNAS

Zem sniegotā Japānas svētā kalna Fūdži, kas kā sargeņģelis jau gadu simtiem ilgi noraugās Niponas mainīgajā sejā, paceļas jaunā — dzelzbetona Tokija, trešā pilsēta pasaulē, kuŗā vairāk par septiņi miljoni iedzīvotāju.

Pēc vairākiem ugunsgrēkiem un zemestrīcēm, no kuŗām Tokija visnežēlīgāki piemeklēta 1923. g., kad iznīcināts vairāk kā 366 tūkstoši celtņu, pilsēta ir iegājusi ceturtajā atjaunošanas posmā. Kopš Otrā Pasaules kaŗa Tokija ir galīgi atjaunota,visas cīņu rētas skatītāja acīm zudušas. Pilsētā redzama nepārtraukta celtniecība un ielu uzlabošana.

Metropoles centrā, kādus piecus blokus no Imperijas pils, stiepjas Japānas vismodernākā iela Ginza — Sudrabkausētava, kuŗas nosaukums cēlies 1612. gadā, kad te atvērta sudraba kausētava, lai gan pēc 200 gadiem tā pārcelta citur, tomēr ielu un tās apkārtni turpina saukt par Sudrabkausētavu, kuŗa ir Tālo Austrumu lepnums, tāpat kā amerikāņiem viņu Brodvejs.

Vakaros Ginza ir pārpildīta ar labi ģērbtiem ļaudīm. Redz daudzus pārīšus un veikalu skatlogu vērotājus. Pie logiem, kur izstādīti televīzijas aparāti, redz ļaužu bariņus, kas aizrauti seko kādam uzvedumam slavenajā Kabuki teātrī, vai kam citam. Tikai apmēram pirms gada, Japānā atvēra pirmo televīzijas raidītāju. Ginza ir Japānas skatuve, te ārezemnieku pārsteidz un sagaida ar atvērtām rokām. Te eiropisks iespaids. Pilsēta bez debesskrāpjiem, ar savām dzelzbetona 12 - 14 stāvu celtnēm un tīrām ielām stipri atgādina mūsu Rīgu. Pilsēta lepojas arī ar apakšzemes satiksmi subveju un ir pārpildīta ar taksometriem, mazie auto, kuŗiem ir vienāda, ārzemniekiem ne visai patikama — elektriskā taure. Šīs taures skan bez apstājas, it kā kliegdamas pēc ceļa un vēl lielāka ātruma. Pēdējā laikā arī Japānas prese sākusi uztraukties par šo negātīvo parādību. Tauru skaņas daudzus sanikno un rezultātā veikalnieki zaudē neskaitāmus pircējus.

Metropoles veikalnieki ir ļoti laipni pret ārzemniekiem, laikam ar aprēķinu, jo turistu naudas maksi ir biezāki. Tiklīdz ārzemnieks sper soli pāri veikala slieksnim, tam pretim steidzas pārdevējs — angļu valodas pratējs. Mazākajos veikalos pārdevējas pircēju saņem ar bijīgu reveransu, bet lielākajos šī vecā japāņu paraža jau atmesta.

Tāpat japāņi atmetuši tautisko tērpu kimono. Tokijas ielās tikai pa retam var sastapt kādu kimono. Redz gan daudzus, kuŗi valkā īpatnējus apavus, kas ir līdzīgi koka klikatām un sastāv no dēlīša pēdas gaŗumā, zem kuŗa ir piestiprināti divi klucīši. Šīs koka sandāles valkā kā vīrieši, tā arī sievietes.

Japāņu viesmīlība dažkārt tiek stingri pārspīlēta. Karavīrs reti var paiet simts metru, kad piesteidzas iztapīgi „zeļļi", piedāvājot aizvadīt uz izprieçu vietām — lokāliem...

Pēc oficiālām ziņām Tokijā vien ir 40.000 ielu „dāmas", kuŗas sacenšas izpelņā, kaŗ sākas ar 1500 jenu (360 jenu $1.—) stundā vai 7000 jenu diennktī. Šīs „viesmīles" dažreiz ir ļoti „pieklājīgas". Iznākot no Ernie Paile kino, pasaucu taksi, lai brauktu atpakaļ uz nometni. Kāpjot mašīnā, nepaspēju aizvērt durvis, jo pa tām spraucās iekšā kāda tumšmataina meiča, nevarēju nemaz atkratīties, gandrīz bija jāsauc policija, uzmācīgi viņa vēlējās „ielūgt" mani ciemos...

Ja ārzemnieks ieiet kādā no naktsklokāliem, viņam pretim steidzas kāda no daudzajām geišām un smaidot apsēžas blakus, un stādās priekšā vai nu kā „Pegī", „Džēnī" vai „Glorija", un bez lieka ievada jautā vai drīkst pasūtināt sev „Tom Kolins" (300 jenu), kas izrādās nav nekas stiprāks par limonādi, par ko viņa vēlāk saņem 100 līdz 200 jenu atlaidi. Par spīti dārgajām „Tom Kolins limonādēm", šie lokāli vienmēr ir pārpildīti, kur dažreiz izceļas mazas nepatikšanas ar japāņiem.

Japāņu prese ir kāra uz amerikāņu armijas locekļu — japāņu pilsoņu kildām un skandāliem. Katru dienu japāņu laikrakstos un žurnālos tiek atreferēti nepatīkami atgadījumi. Daudzi šādi atgadījumi ir izpušķoti, ķildu gadījumi pataisīti par ļoti svarīgiem, reizēm pieņemot politisku nokrāsu.

Runājot par politiku, Japānā vērojami spēki, kas katru dienu pieņemas stiprumā un lēnām sāk noņemt masku, atsedzot patieso seju, un tikai nākotnē varēs pateikt, kādu kursu demokratiskā Japāna ies.

Tokijā, augustā.

Hugo Atoms

VĒTRAINA ATVADĪŠANĀS NO PAULAS BRĪVKALNES

„Nordwest Zeitung" ievietojusi Paulas Brīvkalnes uzņēmumu līdz ar aprakstu par viņas atvadīšanos no Oldenburgas operas. Atvadu izrādē viņa dziedājusi Karmenu un jūsmīgā publika veltījusi viņai vētrainus aplausus, līdz ar labiem novēlējumiem nākošai sezonai. Kā zināms, Brīvkalni pēc atvaļinājuma, kuŗu viņa pavadīja kalnos, gaida darbs Esenas operā.

EKSKURSIJU PIE LATVIEŠU LAUKSAIMNIEKIEM

rīko Latviešu agronomu biedrība Kanadā svētdien, 16. augustā. Visiem interesentiem sapulcēšanās 16. augustā plkst. 10. V. Gobas saimniecībā Dundalkā. Saimniecība atrodas 10 Highway malā, ziemeļu pusē, pus jūdzi pirms Dundalkas ceļa, (rēķinot no Toronto puses). Dundalkas apkārtnē paredzēts apskatīt V. Gobas, R. Liepiņa un Smiltnieka saimniecības. Pēc tam Oranžvilles apkārtnē J. Vanaga, A. Apses, N. Borisa un, ja laiks atļaus, arī citas saimniecības.

Informāc. var dabūt un tāpat auto īpašnieki, kam būtu brīvas vietas var zvanīt agr. K. Priedītim, tel. RI 6245, Toronto.

V. Uiska, LAB Kanadā v. pr-dis

AUTO SATIKSME AR SAULAINI

Katru svētdienu , pl. 9 autobuss atiet no Sv. Jāņa baznīcas (Bloor — Concord Ave) un atgriežas tās pašas dienas vakarā.

Braucējiem jāpieteicas iepriekš pie A. Kurša, tel. GE 6016 līdz ceturtdienas vakaram.

IZRAKUMI SENAJĀS BAIJĀS

1939. gadā iesāka izrakumus 10 km rietumos no Neapoles, bijušā romiešu kurota pilsētā Baijās, bet tos pārtrauca Otrs Pasaules kaŗš. 1950. gadā atkal atsāka izrakumu darbus profesora Amedeo Majuri vadībā. Pētījumi devuši ļoti daudz vērtīgu materiālu, pie kam atklājies, ka Baijas, bijušā kūrorta pilsēta, uzcelta apmēram 500 metru krasta joslā, un tās celtnes terasveidīgi pacēlušās līdz kalna galam. Tagad kalna galā atrodas kāda Viduslaikos celta pils, bet pati pilsēta iznīcināta malarijas epidēmijās un zemestrīcēs. Atrakumos konstatēts, ka pilsētā bijuši 15 romiešu peldbaseini, ar veselības kopšanai ieteicamo sēravotu ūdeni. Vienu no avotiem vēl joprojām izmanto līdz pat mūsu dienām. Šie avotu dziednieciības ūdeņi kā arī maigais jūras klimats un skaistā apkārtne pievilkuši bagāto un izcilo romiešu interesi un pamazām pilsētiņa izbūvēta par vienu no ievērojamākām atpūtas vietām. Leptas vasarnīcas tur sev kādreiz uzcēluši Jūlijs Cēzars, Kaligula, Nērons u. c. 138. gadā Cēzara vasarnīcā miris arī slavenais romiešu ķeizars Hadrians.

Līdz šim izrakumos atraktas trīs peldu iestādes, mazs teātris, dažas terases un lielāks skaits skulptūru.

Atrakumus apskatījusi starptautisko mūzeju padome, kas darbojas pie Apvienoto Nāciju mākslas, kultūras un izglītības organizācijas, un tagad tie pieejami arī publikai.

K. Vanags

ATCERIES LATVIJU

ALAS LATVIJĀ

Atceroties mūsu dzimtenes dabas pieminekļus, atmiņā atviz Latvijas alas, ko veidojušas gan cilvēku rokas, gan pirms daudziem gadu tūkstošiem dabas vareniba.

III

RIEŽUPĪTES ALAS

Lielākās alas Latvijā bija Riežupītes alas, apm. 5 km no senās Kursas hercogu galvaspilsētas Kuldīgas, apm. pus km no Riežupes ietekas Ventā, Lejaszveju māju robežās. Par dažiem santīmiem šajās mājās varēja iegūt ir sveces ceļojumam pa alu labirintiem, ir pavadoni, kuŗš drošināja pabailīgo pilsētnieku varonīgi sekot viņam pa tumšajām ejām, jo neba jau šī būšot tieši tā diena, kad alas atkal iebrukšot. Bet arī tad grupām bija jāturas vienkopus un alu stūros jāatstāj pa degošai svecītei, lai neapmaldītos.

Riežupes baltās smilts alas kļuva plašāki pazīstamas hercoga Jēkaba laikā, kad alas, kuŗas aizvēstures laikos radījušās tekošo ūdeņu un ledus graužēja darbībā, tika paplašinātas un padziļinātas, izmantojot tīrās un baltās smiltis stikla rūpniecībai. Alas paplašinātas divu paaudžu laikā, iznesot smiltis ar maisiem. Pirms 1. Pasaules kaŗa smiltis pārdotas Ozolnieku stikla fabrikai par 500 zelta rubļiem gadā, bet Latvijas laikā Lejaszveju saimnieks gadā izveda ap 300 vagonu smilšu, nogādājot tās pa Ventu līdz Ventspilij un no turienes vagonos uz Rīgu, Ilģeciema stikla fabrikai (Riežupes alu smilts saturēja tikai 0.12 proc. dzelzs oksida). Ar alu baltajām smiltīm apkaimes saimnieki augstos svētkos, pēc senču paražas, izkaisīja istabu grīdas un durvju priekšas. Reiz kāds alu posms iebruka, nosmacējot mežsargmāju kalponi. 1913. g. iegruva druva virs alām. 1905. g. alās slēpās revolūcionāri.

Riežupes alu kopgarums pārsniedz 2 kilometrus ar vienu vienīgu izeju virspusē. Skolu muzeja direktors J. Siliņš bija izmērījis alu labirintus un pagatavojis vienīgo alu plānu, atzīdams, ka alas atgādinot Romas Via Appia kristīgo katakombas. Svecīšu plīvojošās liesmiņas, pazemes dzestrums, baismīgs klusums un priekšā rēgojošā tumsa, radīja alu apmeklētājos savādu, pat mistisku noskaņu. Tradicija prasīja, lai katrs alu apmeklētājs iznes līdzi sev piemiņai sauju baltās smilts. Kurzemes cietokšņa perioda sākumā, 1944. g. oktobrī, daļa Riežupes alu iebruka.

DĀVIDA ALA

Vēsturiskās romantikas cienītājiem interesanta šķita devona sarkanā smilšakmenī veidotā Dāvida ala Slīteres Zilajos kalnos (15 km no Dundagas), kādreizējās Litorinas jūras stāvkrastā, kuŗu jūra veidojusi pēcledus laikmeta sākumā, kad bangas apskalojušas šīs Kursas kraujas pamatu un nodrupinājušas to stāvu. Dāvida ala atradās apm. 1 km no Slīteres mežu ugunsgrēku novērošanas bākas, no kuŗas varēja saredzēt ir Roņu, ir Sāmu salas. Bākas sargs, vecais Konrada tēvs, neskopojās nostāstiem, ka uz klints, virs Dāvida alas, sensenos laikos reiz bijusi pils, kuŗ dzīvojis varoņīgs jūras laupītājs Dāvids. Pils vēlāk iegruvusi zemē, bet vecie laudis varot apzvērēt, ka pils vietā paši savām acīm redzējuši iedobumu, it kā pils skursteņa vietu, pa kuŗu iemestais akmens tikai pēc laba laika atsities pret kaut ko dzidri skanīgu. Lai nu kā, bet zviedru archīvos patiesi atrodami senraksti par vikingu gaitām, kuŗos minēts, ka Kursas piekrastē bijušas laupītāju pilis ar tur apslēptām bagātībām.

MĀRAS KAMBARI

No Kursas alām vēl minami Māras kambari, sarkanā smilšakmenī, Abavas senlejas labā krauja (apm. 13 km no Sabiles, Rendas virzienā), pie Stepju mājām. Māras kambari ir alu grupa, 4 augstākas alas un vairākas zemākas un aizbirušas alas. Māras kambari ir sena upuru vieta, vēl pag. gadsimtā laudis te nesuši izdevokļus senču dieviem. Nosaukumu alas ieguvušas no Sv. Marijas tēla, ko te iesvētījuši katoļu garīdznieki. Vecie laudis tuvējās Kališu dzirnavās zināja stāstīt, ka gaišās mēness naktīs Māras kambaŗos redzamas svētmeitas aužam un dejojam, bet ja kāds tām tuvojoties, paliekot mēms uz visiem laikiem. Maz ticams, ka pēc tādā biedinājuma kad būs bijusi drosme novērot mēnesnīcā teiksmainās laumas. Uzglabājies ticējums, ka ja Māras kambaŗos rokot un lāpsta atduroties pret ko cietu, nekādā ziņā nedrīkstot ar lāpstu piesist, citādi svētmeitām sadragāšot galvas.

GŪTMAŅA ALA

Vidzemē pie vispopulārākām alām laikam gan pieskaitāmas dzinātās alas Siguldā. Par Gūtmaņa alu, Turaidas pusē, stāsta, ka vietējām lībju valdniekam Ridaugam bijusi neuzticīga sieva. Ridaugs viņu licis dzīvu ierakt Gaujas krastā. Nelaimīgā, sirdsapziņas mocīta, tik gauži raudājusi ka asaras izskalojušas plašo alu. Gūtmaņalas avotu, kas satur dzelzi, jau lībji uzskatīja par svētavotu ar dziedinātājām īpašībām un vēl tikai pirms 40 gadiem avotā varēja atrast ziedam iemesto naudu. Alas sienās ieskrāpēti apmeklētāju vārdi, vecākais no 16. g.s., 1830. g. te savu vārdu ieskrāpējis arī vēlākais Krievijas cars Nikolajs Pirmais. 1601. g. 1. augustā šajā alā, poļu armijas dezertieris junkurs Jakubovskis nogalinājis Turaidas Rozi — Maiju. Virs Gūtmaņa alas ir mazāka ala — Viktora ala, kuŗu izcirtis Turaidas Maijas līgavainis Viktors, kuŗš strādājā Siguldas pusē par dārznieku, lai Maijai, vakaros, kad viņš bija darbos aizņemts, būtu kur piemesties ar savu mazo audžu māsu Hermīni.

VELNA ALA

Ikviens Siguldas apmeklētājs vēl labi atcerēsies jauko rāpšanos pa 325 pakāpieniem no Krimuldas pils drupām uz Gaujas krastu, lai apmeklētu teiksmaino Velna alu. Te bijusi velna pekle, un mazie velnēni, pa alā vēl tagad redzamiem caurumiem, traukušies laudis ākstīt. Ja ieklausījās, velnu rūkšanu patiesi varēja vēl dzirdēt arī mūsu dienās. Velna alā bija slēpušies Turaidas Maijas slepkava Jakubovskis ar Skudricu. Siguldas pusē, netālu no Satezeles pilskalna, atradās divi romantiskas, bet mazāk pazīstamas alas: Pēteŗa ala, kuŗā Ziemeļu kaŗā no tatāriem slēpdamies sev dzīvību izglābis saimnieks Pēteris, un Kraukļu ala.

Bez Siguldas Velna alas Velna alas vēl zināmas arī citās vietās. Tā pazīstama ir arī Velnala pie Mazsālacas. Izlienot cauri šai šaurai un 5 metri garai Velnalai varēja nokļūt augstā, aukstā un plašā Velna pagrabā (Salacas krastā, ceļā uz Skaņo kalnu, vēl bija Upuŗala — zem Salacas pilskalna, sena lībju svētvieta, un Eņģeļu ala). Velnala vēl zināma Murjānī (17 m dziļa), aiz Vecupes, un Raunā.

BRŪTES ALA

Brūtes jeb Sarkanā alā pie Gaujas, Meijermuižā (3 km no Cēsīm), 1577. g. no Jāņa Briesmīgā ilgu laiku slēpies kāds latvju saimnieks ar savu iecerēto, līdz tatāri viņus atraduši un nomocījuši. Mazākas alas zināmas arī pie Vaives gravas, kur saimniekoja ģen. Kr. Berķis, un Jaunraunā. Ellītes alu atcerēsies tie, kuŗiem bijusi izdevība pabūt Lodē (pie pagasta nama).

Cēsinieki bija lepni arī uz to, ka viņu jaukajā pilsētā, turpat pie Gaujas ielas, atradās visai impozanta ala — smilšakmenī veidotā 45 m dziļā Vintera ala, lakstīgalu pietrallinātajā Vintera gravā. Diemžēl Vinteralas romantiku mazināja virsmežniecības „labierīcības," kas bija ierīkotas tieši virs šīs alas. Pie Vintera alas, pēc krievu — turku kaŗa, uz izklātiem paklājiem Dievu lūdza 1878. g. Cēsīs nometinātie turku gūstekņi.

Nedomāju, ka šīs pārskats par Latvijas alām būtu pilnīgs. Droši vien vēl daudzās vietās mūsu dzimtajā zemē palika jaukas, nostāstiem bagātas alas. Vai tu, mīļais lasītāj, nevarētu nākt talkā un pastāstīt, kādas alas Latvijā vēl Tev zināmas? Mūsu lasītāji Tev teiks latvisku paldies!

CEĻA VĀRDI

Arī mūsu jaunākās priekšnojautas bieži mūs pievilj — un ļoti maz cilvēku mirst ar to slimību, no kuŗas viņi dzīvē visvairāk ir baidījušies.

Horācijs

o

Šīsdienas slimība ir tikai vakardienas pārkāpto likumu sekas.

Persiešu sakāmvārds

o

Izbijis draugs ir jaunāks par ienaidnieku.

Somu sakāmvārds

o

Cilvēkam ir nepieciešami sastapties ar kārdinājumiem, lai viņš sevi iepazītu un sevi nenovērtētu par zemu vai augstu.

Hemingvejs

II

Mūsu amerikāņu draugs skumji piezīmē: „Aizgājis bija viss, kas Rīgu bija padarījis par Baltijas metropoli, ziemeļu Parīzi, kā tās iedzīvotāji to lepni godāja."

Viņš stāsta tālāk: „Kad mana sieva izgāja pilsētā, ikviens apstājās sava gaitā un noraudzījās viņas tērpā, ko neviens nebūtu ievērojis Maskavā, kur rietumu modes ir parasta parādība. Mūsu trīs dienu uzturēšanās laikā mēs nepamanījām nevienu labi ģērbušos sievieti vai vīrieti. Pēc dažiem mēģinājumiem atrast kādu restorānu ar pārtiku mēs mēģinājumu uzdevām un ēdām Intourist Hotel ēdamzālē."

Viņš stāsta tālāk: „Pirms kara Rīga bija tikai piecdesmit lidojuma minūšu attālumā ar lidmašīnu no Stokholmas. Tagad nav vairs satiksmes lidmašīnu. Rīgas iedzīvotājiem Stokholma tikpat labi varētu atrasties arī uz kādas citas planētas. No starptautiska krustceļu mezgla pilsēta kļuvusi par Maskavas zaru līnijas gala punktu — trīsdesmit stundu attālumā pa dzelzceļu."

Stīvenss ir mēģinājis noskaidrot no iedzīvotājiem apstākļus, kādos norisinājusies krievu infiltrācija. „Kad boļševiki 1940. gadā ieņēma Baltijas valstis, šīs zemes bija palikušas kā puskapitālistiska oāze padomju robežās, un samērā maz bija darīts, lai sovjetizētu šīs zemes pēc tam, kad rūpnīcas bija nacionālizētas. Privātie veikali un mazie zemnieku īpašumi palika neskarti.

Padomija nesteidzās ar vietējās saimniecības maiņu vēl 1944. gadā, kad tā atkal pārņēma zemi. Vēl 1946. gadā privātie pasākumi ziedēja Rīgā. Bet minētā gada beigās nodokļi privātajiem veikaliem tika pavairoti četrkārtīgi: no 2000 uz 8000 rubļiem. Lielākā daļa veikalnieku sagrīlojās, bet kaut kā noturējās. Tad, 1947. gada beigās, nodokļus atkal četrkārtoja. Tas notika reizē ar naudas reformu, kad vecā naudas vienība kļuva tikai desmitā daļa no jaunās vērtības. Nodokļi bija nomaksājami jaunajās naudas vienībās. Tas vienā rāvienā iznīcināja visu Rīgas privāto tirdzniecību."

Jauni aresti un deportāciju viļņi oficiālajā valdības „cīņā ar spekulantiem" padarīja ne vien plānāku pirmatnējo Rīgas iedzīvotāju skaitu, un šķita, ka tie jau tuvojas Stīvensa ceļa biedra — čekas pulkveža ieteiktajai izsūtīšanas politikai. Rīgas iedzīvotāju skaits šajā laikā bijis atkal atpakaļ uz 400.000, kā pirms kara izcelšanās. Bet četras piektdaļas no šī skaita bija ieplūdušas mazā izpostītajā pilsētā no Rietumkrievijas un Baltkrievijas. Krievus ietekmēja plašie atstātie Rīgas dzīvokļi. Šie jaunie braucēji Rīgai deva jaunu toni un uzsvaru.

Tālāk Stīvenss stāsta: „Rīgas centrā vēl arvien stāv skaists, slaids piemineklis Latvijas neatkarībai. „Mūsu neatkarības piemiņai," bēdīgi piezīmē pilsoņi, no kuriem simti vēl joprojām noliek ziedus pieminekļa pakājē, kur ir ieraksts: Tēvzemei un brīvībai." Pazaudējuši savu brīvību, tūkstoši Latvijas zemnieku tagad pazaudē zemi. Visā Baltijas telpā kollektīvizācija ir notikusi gandrīz simtprocentīgi. Komūnistu partijas propagandisti pasvītro, ka process ir stingri brīvprātīgs. Praksē, zemniekiem ir brīvība vai nu pierakstīties kollektīvizācijā vai arī tapt atzīmētam kā „kulakiem".

Viņa rokās ir Igaunijas komūnistu partijas sekretāra Karotammas programma, kas ir līdzīga programmām Latvijā un Lietuvā, jo kollektīvizācija visās Baltijas zemēs notika vienlaicīgi. Karotamma deklarē: „Viens no pirmajiem uzdevumiem kollektīvo farmu ierīkošanā ir nežēlīga cīņa pret kulakiem, cīņa viņu ierobežošanai un galīgai iznīcināšanai. Jo noteiktāks un nežēlīgāks būs mūsu uzbrukums pret revolūcionāro kulaku nacionālajiem elementiem, jo panākumiem bagātāks būs mūsu darbs kollektīvo farmu uzbūvē."

„Kulaku" iznīcināšanā izmantoja nodokļus — ieroci, ko Padomju Savienība lieliski izmantoja, iznīcinot privāto tirdzniecību. Šoreiz izmantoja zemes ienākumu nodokli 1948. gada vidū. Likums nosaka, ka visi kollektīvo lauksaimniecību locekļi maksā 50 proc. diskonta, bet „kulaki" maksā pilnu nodokli. Nodoklis ir bazēts uz zemes un dzīvnieku vērtību, un zemes vērtību aprēķinos pēc tās augsnes auglības. Ienākumi no dzīvniekiem aplēsti no galvu skaita, sākot ar 1300 rubļiem par labākās šķirnes govi līdz 100 rubļiem par kazu vai aitu un 20 rubļu par bišu saimi. Kollektīvo lauksaimniecību locekļiem nav jāmaksā ienākuma nodoklis par aitām, kazām vai cūkām. Likums tālāk nosaka, ka nodokļi divi gadi nav jāmaksā par tikko nolīstiem līdumiem, par zemēm, kas prasa lielus uzlabojumus, kā celmu novākšanu u. t. t., trīs gadi. Personas, kuras nosauc par „kulakiem", nebauda šīs tiesības, bet toties papildus parastajiem nodokļiem, viņiem ir jāmaksā speciāls papildu nodoklis 20 proc. no ienākumiem zem 15.000 rubļiem un 30 proc. no ienākumiem starp 15.000 un 30.000 rubļiem.

Likums par kulakiem klasificē visus zemniekus, kas vācu okupācijas laikā vai kopš tā pastāvīgi nodarbinājuši algotu darba spēku (izņēmums ir viena cilvēka algošana ražas novākšanas laikā); visus, kas guvuši pastāvīgus ienākumus, izīrējot savas lauksaimniecības mašīnas gan par naudu, gan citā veidā; kas izmantojuši citu zemnieku darbu kā samaksu par lopu, sēklas, pārtikas un lauksaimniecības mašīnu aizdošanu; visus, kas guvuši ienākumus no miltu un koku dzirnavām, vilnas kāršamām mašīnām vai arī izdodot šādus pasākumus; un visus, kas pirkuši mantas vai produktus tālāk pārdošanai ar peļņu.

Šis saraksts bija pilnīgi pietiekams, lai tur iekļautu jebkuru latviešu lauksaimnieku; to nekavējās izmantot vietējās padomes uz laukiem. Lauku padomes sarakstus nosūtīja apriņķa padomēm apstiprināšanai, kas sarakstus nodeva tālāk finanču iestādēm nodokļu un papildu nodokļu aplēšanai. Pēc tam, kad zemnieki bija saņēmuši nodokļu paziņojumus, viņiem bija tiesība iesniegt pārsūdzību apriņķa padomē, kas sūdzību izšķīra divi nedēļās. Tālāku pārsūdzību varēja iesniegt ministru padomē, kuras spriedums bija galīgs. Tālāk likums paredzēja, ka, ja zemnieks nebija spējīgs nodokli nomaksāt, viņam varēja atņemt mantu.

Dabiski, šādā veidā īsā laikā visus zemniekus sadzina kollektīvās saimniecībās. Stīvenss sakās zināms, ka Baltijas valstis bija Padomju Savienības kollektīvizācijas izmēģinājumu arēna visām tās ietekmes sfairā nokļuvušajām zemēm. Baltijas zemēs izdarīto eksperimentu rezultātus tagad izvērtē, un metodes teorētiski cenšas pārveidot līdzīgu pasākumu īstenošanai Čehoslovakijā, Polijā, Ungārijā un Rumānijā, kur būs grūtāki kollektivizēšanas apstākļi nekā absolūti noslēgtajās Baltijas valstīs.

Stīvenss liecina, ka Amerikas Balss ir ļoti ietekmīga Padomju Savienībā un tās iekarotajās zemēs. Tas ir ietekmīgāks ierocis nekā atombumba, vienīgais ierocis, kas izfiltrējies cauri dzelzs priekškaram un liek padomju vadoņiem rauties. „Amerikas Balss" ietekme jūtama arī Latvijā.

E. Andersons

Ko amerikānis redzēja Latvijā

RĪGU VAIRS NEVAR PAZĪT

Miljonārs ar šaubīgu pagātni un Latvijas pasi

MIĶEĻA OLIŅA DĒKAINIE PIEDZĪVOJUMI PLAŠAJĀ PASAULĒ

Romā, lepno 16. g. s. Rafaeļa celto Villa Madama pili, no komteses Difraso īrē kāds naudīgs vīrs, kas saucas Michails Olian (Miķelis Oliņš?), dzimis 1897. g. 27. jūlijā Rīgā un dēvē sevi gan par latvieti, gan rumāni, gan lietuvi. Kabatā viņam bez Latvijas pases vēl Nansena un citi personības dokumenti. Viņa turība — milzu īpašumi franču Kamerunā Afrikā, fabrikas Argentīnā, uzņēmumi Šveicē, filmstudija Romā, zelts seifos Parīzē, akcijas ienesīgākos ASV uzņēmumos, ievērojamas dārglietu kollekcijas — pēc Oliņa paša aplēsuma pārsniedzot 100 milj. dolaru.

Miķelim tīk ap sevi redzēt jaudis, kas pacietīgi uzklausa viņa fantastiskos stāstus, kā viņš ticis pie pasakainām bagātībām. Citādi viņš visus cilvēkus automatiski iedala divi grupās: jaudīs, kuriem viņš vajadzīgs, un jaudīs, kuri viņam var būt noderīgi. Ar pirmajiem viņš apietas bez cimdiem, pretim otriem viņš ir padevīgs un pakļāvīgs. Kā jau ekstravagantam bagātniekam, viņam dzīves veids pilns dažādiem untumiem. Dažreiz viņš svaidās ar naudu, citreiz skops līdz sarkanam grasim. Kad, piemēram, reiz Romas Travstevera lepnajā Cisterna restorānā, dižojoties savai galda dāmai ar riekšavu dārgakmeņu, viņam nokrita un nozuda 20 karatu liels dimants, ko Napoleons dāvinājis Jožefīnai, apkalpotājam, kas šo dārglietu atrada, Oliņš pasniedza dzeramnaudu — 80 centu mūsu naudā. Kad pēc kādas sirds lēkmes ārsts, kardiogrammu aplūkojis, viņam ieteica pārtraukt smēķēšanu, dzeršanu un sakarus ar daiļavām, Miķelis šo padomu ieskatīja kā personisku apvainojumu un tanī pašā dienā līdz pusnaktij bija izsmēķējis 5 paciņas cigarešu u un iztukšojis 3 pudeles šampanieša.

Par savu pagātni Oliņš stāsta, ka viņa tēvs bijis augstāks krievu cara ierēdnis, bet pēc 1919. gada, kad pie varas nākuši komūnisti, viņiem nācies bēgt. Oficiālās ziņās tomēr netic nevienam viņa vārdam, taču ar iespaidīgiem draugiem Miķelis allaž izkļuvis puslīdz sveikā no visām nepatikšanām. Interesanti, ka Starptautiskā Policijas Biroja aktīs par viņu glabājas kāda izziņa, ka 1922. g. šis tagadējais daudzkārtējais miljonārs Rīgā par pārkāpumiem eksport—importa darījumos bijis arestēts un tikai pret drošību izlaists no apcietinājuma. Vēlāk Berlīnē viņš uzsācis privātu „valūtas maiņas kantori", kam sekoja nelegālas biržas akcijas Parīzē, par ko viņam piesprieda 4 mēn. cietuma. 1926. g. aprīlī Francijas valdība izdeva rīkojumu par Oliņu kā nevēlama ārzemnieka izraidīšanu. Ar „labiem sakariem" Miķelis prata ik reizes šo izraidīšanas pavēli pagarināt uz 3 mēnešiem, līdz 1933. g. to atcēla pavisam. Kad sākās Otrais Pasaules karš, Oliņš devās uz Šveici tikai ar 10.000 fr. kabatā. Švelcē kara laikā tas sarausa milzu bagātības ar lieliem darījumiem starp karotāju valstu financistiem par 33 un 1/3 proc. starpniecības maksas. Viņa pakalpojumus izmantojis Gerings. Šī šīberēšana tomēr kļuva zināma sabiedrotiem: ASV viņu ieveda melnajā sarakstā, bet Parīzes tiesa 1949. g. Oliņu par sakariem ar ass valstīm notiesāja uz 2 g. cietumā. Tomēr Oliņam ar iespaidīgu draugu palīdzību 1949. gada decembrī izdevās atbrīvot Amerikā iekīlātās vērtības (akcijas Du Pont, Standard Gas, Shell un Westinghouse Electric uzņēmumos), par ko ASV Kongresa locekļis Kitings pieprasīja uzsākt izmeklēšanu, jo iestādēm bijusi zināma Oliņa sadarbība ar ienaidnieku.

Oliņam bijušas veiksmīgas „reibes" arī ar Ziemeļatlantikas Aizsardzības Pakta kara materiāliem. Kad ASV nodeva NATO ietvaros Itālijai 41 šermaņtipa tanku, Oliņa zelts panāca, ka šos lietotos tankus itālieši kvalificēja par lūžņiem un pārdeva Oliņam par 1600 dol. gabalā. O. tanī pašā dienā nopelnīja 2 milj. dolaru, pārdodams tankus Izraēlai par 50.000 dol. gabalā. Bet tanki tikko bija iekrauti kuģos, kad Romā no Vašingtonas atgriezās Itālijas kara ministrs, kas bija ieradies ASV, lai izlūgtos no ienķiem Itālijai — tankus. Ministrs sacēla skandālu, tankus apķīlāja un lietu izmeklēja. Tanki palika Itālijā, bet itaiešu valdība samaksāja Izraēlai 500.000 dol. zaudējumu atlīdzības. Neglītākais bija tomēr tas, ka nu atklājās, ka Oliņa saimnieciskā līdzdalībnieku vidū bija paša ministru prezidenta de Gasperi znots. Oliņš ieeju de Gasperi namā bija ieguvis pēc tam, kad bija noziedojis 1 milj. dol. de Gasperi kundzes vadītai kara laika Bāriņu Palīdzības Savienībai...

Itālijas policijai Miķelis uzrādījis 1946. g. 16. februārī izdotu Latvijas pasi, kaut gan pēc apcietināšanas 1922. g. Rīgā vairs nav bijis. Vēlāk ar itaiešu sociālistu partijas deputāta Digona palīdzību O. ieguvis nansenista statusu. Mēģinājums iegūt Itālijas pasi cieta neveiksmi: kad Romas prefekts, pēc Flotes pretizlūkošanas daļas pieprasījuma izdeva Oliņam un kādam viņa „latviešu draugam" (vārds nezināms) Itālijas pasi spiegu dienestam. Romas pēcpusdienas laikraksts „Momento Serra" sacēla lielu troksni, kam sekoja izsniegtās Itālijas pases anullēšana Oliņam. Miķeļa „latviešu draugs" ar itaiešu pasi tad bijis jau aiz kalniem. Nu Itālija O. vairs nepatīkot. Kurp nu viņš dosies, nav zināms. Tikai uz ASV viņš negribot braukt — tur esot pārāk daudz gangsteru.

K. Ksa.

Nams ceļo no Holandes uz Kanadu

Jauns $10.000.— nams, kas iesaiņojumā nobrauca 5000 jūdzes, ir kāda Ošavas holandiešu pāra un viņu trīs dēlu „debesis zemes virsū". Nevarēdami no Holandes pārvest naudu uz Kanadu, Marius Van de Heuvels ar sievu Holandē nopirkuši piecu istabu māju un nosūtījuši uz savu gruntsgabalu Ziemeļošavā.

Gimene iebrauca Kanadā pirms gada un apmetās uz dzīvi mēbelētās istabās. Van de Heuvels dabūja darbu pie General Motors Corp jau pēc desmit dienām pēc ierašanās Kanadā.

Milzu kurvis, kas saturēja visas 3000 mājas daļas, pienāca Ošavas preču stacijā pirms sešiem mēnešiem, un ar divu tautiešu palīdzību holandiešu ģimene uzsāka mājas celšanu.

Kamēr viņas vīrs strādājis ar veseri un zāģi, van de Heuvela sieva izsaiņoja otro lielo transporta kasti, kas saturēja pilnu jaunās mājas iekārtu. Tagad, seši mēneši pēc tam, kad pirmo lāpstu iedūra pamatu rakšanai, jaunkanadieši dzīvo mājā, kas no pagraba līdz jumta stāvam ir pagatavota Holandē.

„Tā ir debess zemes virsū — dzīvot Kanadā. Kanada ir lielu iespējamību zeme veciem un jauniem," teica Van de Heuvels. Viņš izteicās, ka izraudzījies Kanadu no kāda pusduča citu zemju, jo „tā ir jauna pasaule, kur ir neskaitāmas iespējas."

Māja, kas ir šāda veida vienīgā celtne Kanadā, celta no kādiem 225 koka blokiem. Koku ieveda no Zviedrijas Holandē, kur to apstrādāja un māju sastādīja pirms viņas okeana ceļojuma uz Kanadu.

aiz DZELZS priekškara

DIVNIEKU BIRUMS

Okupētās Latvijas presē turpinās kritika par aizgājušo mācības gadu. 7. jūlijā Cīņas slejās skolu pārvaldes pr-ka vietnieks A. Grigulonis atzīmē, ka liels ir to skolēnu skaits, kas nav izturējuši pārbaudījumus matēmatikā pamatskolas 4. klasē. Tie tad nu ir tie bērni, kas sākuši savas skolas gaitas jau padomju skolās. Skolnieki nav varējuši atbildēt uz jautājumu — ko nozīmē izpildīt darba plānu 200 proc. Asi kritizēti šādi trīs skolotāji — K. Brempele (Madliena), A. Stūre (Rembate), E. Cīrule (Lielvārde).

KRIEVI SŪDZAS

Līdz šim krievi izteicās it atzinīgi par savu jauko dzīvi mūsu jūrmalā. Sovetskajas Latvijas 16. jūlija numurā seši krievu zinātnieki kopīgi publicējuši rakstu, izsakot savu neapmierinātību par viņu vēso sagaidīšanu. Šie seši krievi apmetušies LPSR Zinātņu Akadēmijas atpūtas namā „Čaika". Tur dzīvojot, viņi konstatējuši, ka atpūtas namā atrodas cilvēki, kuriem neesot nekāda sakara ar zinātnisku darbu. Ārsti pieņemamās stundās no rītiem reti kad sastopami. Viņš žēlojas arī par ēdienu — tas esot vienmuļš un negaršīgs. Jo sevišķi šie seši krievi uztraucas par kultūrālo dzīvi — avīžu un žurnālu nepietiekot. Šī atpūtas nama saimnieciskā pārzine ir latviete Bērziņa un, droši vien, atpūtas nama direktors Mirpspičenko un tā vietnieks Krevsa uzvels vainu tai.

„AMERIKAS GESTAPO"

ar šādu nosaukumu publicēta kāda grāmata, kuras autors ir Vladislavs Mināevs. Šis padomju rakstnieks nesen piedalījies Rīgas dzelzceļnieku sanāksmē, „satiekoties ar darba ļaudīm". Mināevs stāstījis par „ASV, Anglijas u. c. kapitālistisko valstu izlūkošanas organu graujošo darbību pret PSRS un tautas demokrātijas valstīm, par imperiālisma algotņu paņēmieniem un līdzekļiem, kādus tie lieto." (Citāts pēc Rīgas radiofona 28. jūlija ziņojuma).

PLĀNO KOLCHOZU CIEMATUS

27. jūlijā Rīgas radiofons ziņoja, ka sastādīti ģenerālplāni ciematu ierīkošanai 1/3 Latvijas kolchoziem. Vēl paredzēts šogad sastādīt 150 jaunu kolchozu ciematu projektus. No šī Rīgas radiofona ziņojuma varam spriest, ka okupantiem visai labi neveicas ar kolchozu ciematu jau sen pasākto plānošanu, nemaz nerunājot par šo plānu reālizēšanu.

KOMPARTIJAS 50 GADU ATCERES

svinības uznāca okupētajā Latvijā ļoti pēkšņi. Pat ne iepriekšējā dienā neviens pats par to nebija iedomājies. Radiofona programmā nekādas svinības nebija paredzētas. Tad Rīgā tika saņemtas PSRS Kompartijas Centrālkomitejas propagandas daļas sastādītas un izdotas tēzes par Kompartijas 50 gadiem. Nekavējoties visa radiofona programma tika sagrozīta, lai šo Maskavas safabricējumu nolasītu katru 1 1/2 stundu, nenogurstoši un no jauna. Kā redzams, Maļenkova roka no Maskavas līdz Rīgai nav īsāka, kā tā bija Staļina valdīšanas laikā.

VARAKĻĀNI

Šī rajona aptiekās var redzēt uzrakstus — plakātus „Pērciet minerālūdeni!" Varakļāņu aptiekā šo ūdeni nevar dabūt — paskaidrojusi pārdevēja Zviedre. Šī pārdevēja bijusi visai izbrīnījusies un teikusi: „Mums nekad nav bijis minerālūdens". Varakļānu partijas rajkoma instruktoram F. Smirnovam ievajadzējies minerālūdens veseliem vissmalkākie topografi radījuši vienkāršības un drosmes izjūtu vissarežģītākai ļapai! Nodosim vien mūsu materiālus Firziķim, redzēs ko viņš teiks!"

Firziķis bija mūsu galvenais salicējs un priekšstrādnieks. Šis sīkais ķīnietis, bijis ziloņkaula griezējs savā dzimtenē, izbēdzis no Ķīnas kopā ar Čangkaišeku, bija atradis patvērumu pie sava brālēna šinī Kalifornijas pilsētā. Viņa āda bija dzelteni zvīlaina, galva apaļa kā ābols, vaigi mīksti un izspiesti tā ka drīz viņu saliktuvē iesauca par Firziķi. Dzimtenē viņš nebija mācījies burtu salikšanas māku, bet atbraucis Kalifornijā drīz saprata, ka ar ziloņkaula griešanu nespēs sevi uzturēt, jo lēnā un ārkārtīgi rūpīgā darbā pagatavotie tēli šeit nevienam nebija vajadzīgi. Fabrikas par lētu naudu piegādāja tūkstošiem šādu nieku dažās dienās, bet mākslas amatniekam, kurš spēja izdrāzt varbūt tikai pāris nedēļās vienu Budas atveidu, šeit nebija darba.

Izveidot iespiestu lapu ir vienmēr bijis pa pusei mākslinieka uzdevums, kas prasa lielu prasmi un veiklību un tamdēļ šis darbs bija Firziķim tieši pa prātam, jo te viņš varēja atkal nodarbināt gan savas amatnieka rokas, gan savu mākslinieka prātu. Viņš ātri iemācījās darīt vienkāršākos darbus, neticami īsā laikā nobeidza amata kursus, kuros parasti mācekļi cīnījās piecus vai sešus gadus, un divu gadu laikā uzstrādājās par virsstrādnieku vietējā kapellā jeb arodbiedrības kopā.

Viņam patika strādāt plašajā un vienmēr ūdrībigajā avīzes ēkā. Likas, ka visā šinī pasaulē viņam bija tikai viens ienaidnieks — avīzes galvenais redaktors un īpašnieks Istmains. Istmains bija visas Dienvidu Zvaigznes pilsētas īstais valdnieks, labsirdīgs diktātors, kurā pavēles paklausīja ar prieku, nevis tāpēc, ka būtu no viņa jābaidās, bet gan viņa plašo zināšanu un sabiedriskās veiklības dēļ. Ja kāds gribēja apvainot visu Dienvidu Zvaigzni, viņam vajadzēja apvainot tikai Istmainu.

Firziķa ienaids bija izcēlies nejauši un pēkšņi. Kādā dienā viņš bija sastapis Istmainu diezgan nepateicīgos apstākļos, jo strādādams pie mašīnas bija notraipījies no galvas līdz kājām ar melnu tinti, kas uz viņa vaigiem un kakla bija izveidojusi fantastiski velnišķīgus simbolus. Tāds viņš bija izlīdis uz gludā un pelēkā klona sava darba devēja priekšā ar platu un draudzīgu smīnu uz lūpām.

Varenais redaktors pārsteigts bija sadrūkstījies, jo viņam izlikās, ka viņā blenž negants un varmācīgs ķīniešu dievs, atpirgtiem zobiem un līdzīgs vienam no tiem šausālīgajiem pūķiem, kuri izgrezno senās Ķīnas ķeizariskos tempļus.

„Kas tas tāds?" bija iesaucies Istmains un izdzirdis, ka Firziķis ir Čangkaišeka ķīnietis, arī viņš savukārt bija pasmaidījis un paķratījis Firziķim roku. No tā brīža draudzīgais smaids bija pazudis no Firziķa lūpām, jo visbriesmīgākais apvainojums ķīnietim ir atņemt viņa godu — viņa seju. Firziķis prata lieliski angļu valodu un bija sapratis redaktora izteicienus.

Viņš nekad neaizmirsa šo apvainojumu un visi zināja, ka viņš ilgojas atriebties, bet atriebties tādam vīram kā Istmainam nebija viegli.

Šonakt Firziķis bija labā un draudzīgā prātā un kad mēs apņājāmies ar viņu, tūliņ piekrita mūsu plānam. „Protams, kungi," viņš čivināja ar jautru un viltīgu skatu. „Ejiet tikai gulēt! Gan jau vecais Li visu izkārtos."

Izejot no redakcijas, Džudo šaubījās:

Andrievs Salmiņš

FIRZIĶIS

STĀSTS

Es sēdēju pie plata redakcijas galda ar diviem amerikāņu žurnālistiem, Bobu un Džudo. Galds bija apkrauts ar papīra sloksnēm, nodriskātām zīmītēm un ar gludām brūnām lapām, rūpīgi sakārtotām taisnos kvadrātos. Uz šaura izvelkamā dēlīša stāvēja rakstāmmašīna, tai blakus tālrunis un grozs pārlabotiem rakstiem. Dienā te sēdēja pats Dienvidu Zvaigznes Vēstneša redaktors, bet naktīs mēs šo galdu izvēlējāmies savām pokera partijām, jo, kaut gan neviens no mums trijiem to skaļi neizteica, mums patika spēlēt kartis uz tā patvaldnieka troņa, kurš mūs ik dienas drebināja par vietu, ienākumiem un stāvokli sacensībā ar darba biedriem, un tā šis pokers deva gandarījumu, līdzīgu tam gandarījumam, kādu saņem laundaris, noturot savas apzināti grēcīgās dzīres uz baznīcas altāra, kuru tas izlaupījis.

Bobs bija galvenais nakts kārtas priekšnieks. Viņš pieņēma ziņotājus, stumdīja mani un Džūdo aprakstīt un notēlot tos svarīgos notikumus, kuri nevarēja gaidīt līdz rītdienai, un pa starplaiku sadalīja un lasīja korrektūras. Viņš bija jauns, tikko divdesmit piecus gadus vecs, ar mazām ūsiņām, modrām brūnām acīm un tērpies ļoti elegantā zilā uzvalkā. Viņam bija kviešu dzelteni un gari mati un tos viņš saglauda atpakaļ ar lielu rūpību. Tikai nesen nobeidzis kollēdžu, viņš lūkojās ar labām izredzēm nākotnē.

Džudo bija īsts un piedzīvojis žurnālists. Viņš bija pusmūža vīrs ar šauru trīsstūrainu seju, kuplām uzacīm un ar acenēm. Nezinātājiem Džudo atgādināja drīzāk cienījamu zinātnieku, nekā visdzeltenāko un visveiklāko reportieri plagšā apkārtnē. Viens no viņa pēdējiem rakstiem bija sagādājis avīzei dārgu un nepatīkamu prāvu un tādēļ viņš pagaidām bija pazemināts uz nakts kārtu un palīdzēja Bobam lasīt korrektūras.

Mans stāvoklis, protams, bija vēl neapskaužamāks, jo mani kā studentu laida „praktizēties", tas ir, strādāt visu nakti pie telegrafa par tik niecīgu algu, ka avīzes īpašnieks to droši vien neuzdrošinātos pieminēt un atzīt sabiedrībā. No rītiem lekcijās man acis lipa ciet, bet redaktors toties ieguva labus artiķeļus. Lai apstrādātu un izkārtotu ziņas, kas nāca pa telegrafu, bija nepieciešams krietns vairums zināšanu, izveicības un prasmes, un ja darbu veiktu piedzīvojis žurnālists, viņš pieprasītu krietnu algu, bet man, studentam, nemaksāja gandrīz neko.

Tā mēs sēdējām, klusi priecādamies, ka spējam nesodīti lietot varenā redaktora galdu, šo augstākās varas simbolu, un spēlējām kārtis. Aiz platajām, pelēkajām durvīm dūca mašīnas un skanēja strādnieku sarunas, jo sāka iespiest pēdējo izdevumu, kam bija jāiznāk tieši divos no rīta.

Es nule biju divas reizes zaudējis, ne jau naudu, jo tās mums nevienam nebija, bet sērkociņus, un laiski piecēlos, lai pamestu acis uz tālrakstī, kas vienmuļīgi klabēja dzeltenā koka kastē pie sienas.

Klaboņa nenorimst ne nakti, ne dienu, un ja nemitīgā taustiņu deja apstājas, telpu ieskauj tāds klusums, ka sēdētājam aizvelkas elpa un izliekas, ka visa pasaule mirusi un nogrimusi mūžības tālēs.

Tad klaboņa atjaunojas un cilvēks atelpo, jo pasaules vēstures gājiens atsācis savu gaitu. Ļaudis atkal smejas, raud, dzīvo un mirst, valstis ceļas un sabrūk, revolūcijas gāž valdniekus un revolūciju paceltos varmākas gāž atkal citi. Tā notikumi plūst kā straume, un tālrakstis kaļ savu dzelteno lentu, kura savieno šodienu ar vakardienu un vakardienu ar rītdienu. Tālrakstis neizskaidro un nepētī, bet tikai stāsta, jo tālrakstis ir vēsture.

Es, pametis pokeru, skatījos, kā pa dzelteno lentu joņo taustiņi, atstādami vārdu pēdas mīkstajā papīrā. Hongkonga, Buenosairesa, Parīze, Nairobi, Maskava, Oslo... Visas šīs vietas zibēja un mainījās nemitīgā un mērķtiecīgā mijā.

Es padevīgi nopūtos, saritināju daļu lentas un sāku lasīt. Vesela planēta izpletās manu acu priekšā, bet mani atkal pārņēma ikdienišķs un pierasts pienākuma trulums. Acis lēkāja no vienas rindas uz otru, smadzenes uzsūca faktus, notikums sekoja notikumam, un pa vidiem jaucās nodeldēta un vienmuļīga sensāciju virkne.

„Nav nekā," es izlasījis teicu un atgriezos pie biedriem. „Jāgaida vēl pusstundu. Varbūt kaut kas notiks."

„Seši, septiņi, astoņi, deviņi," skatīja Džudo. „Kur mans kalps? Es skaidri zinu, ka man bija rokā krusta kalps!" Un, sakārtojis kārtis glītā kaudzītē, viņš tusnīdams palīda zem galda meklēt pazudušo.

Kādu laiku mēs sēdējām klusēdami. Tad Bobs teica savā vēsajā un pieklājīgajā balsī: „Man ar' nekā nav. Vēl jāaizpilda piecdesmit collas. Mums jāsāk domāt, kā to izdarīt. Pilsētā nekas nenotiek. Un visas lapas jau pilnas ar veciem atkritumiem."

Džudo mute paplaiksnījās viltīgā smiekliņā: „Mēs jau varētu kaut ko uzrakstīt, vai ne?" viņš sacīja, uzsvērdams vārdu „uzrakstīt" it kā negribīgi.

„Atkāpies, Sātan!" iebrēcās Bobs. „Tu esi tādēļ te, ka biji kaut ko uzrakstījis! Ja mēs laikrakstam tā uzrakstīsim, tad rīt sēdēsim ietves malā!"

„Tas dažiem varētu noderēt, kuri tādu maizi nav ēduši, bet trinuši tikai skolas solus," atgrūda Džudo, bet noskumis un īgns viņš tūliņ aizlīda malā, jo vienmēr cīnījās ar sava rakstura divējām nosliecēm: viņš varēja būt ārkārtīgi droššsirdīgs ziņu vācējs un pilnīgi bezbailīgs rakstītājs, bet priekšniecības autoritāte viņu veidoja paklausīgā darba rīkā un pārspējiga iztukšoja un nomāca viņa ūdumpīgā gara izdomas. „Ko mēs darīsim, ko gan mēs darīsim?" viņš paklausīgi murmināja, rakņādamies pa savu galdu, kamēr Bobs ar mani pārmeklēja pārējo telpu.

Papīru bija dāudz, bet tie mums nederēja un nelīdzēja. Īstais notikumu saraksts bija pilsētas redaktora kabatā, kabata svārkos, svārki dzīvokļa skapī, un pilsētas redaktors bija jau sen aizmidzis savā gultā. Piecdesmit collu dēļ viņu traucēt vis nedrīkstēja.

Mēs sapulcējamies atkal pie sava galda un sākām pārspriest iespējas, kā piepildīt avīzi.

„Mums nav vairāk sludinājumu," teica Bobs, „baltu mēs tak nevaram atstāt!"

„Baltu?" es iesaucos, „Baltu? Man ir ideja!"

Džudo pacēla savas ogurušās acis un pavērās manī ar apbrīnu: „Tiešām!" viņš teica, „baltie laukumi! Par to līdz šim neviens nebija domājis."

„Baltie laukumi" es iededzies skaidroju, „tie taču ir iespiedēja vislielākais palīgs un vislabākais draugs! Baltie laukumi palīdz veidotājam radīt mākslas darbu pelēcīgu rindu jūrā! Kāpēc mums jābīstas no baltām vietām lapas pušē? Vislielākie reklāmu meistari bas uzlabošanai, viņš to pasūtinājis Daugavpilī, bet pieprasīto 15 litru vietā saņēmis 2,5 litrus.

AKNISTES RAJONA

kolchozs „Nākotne" atbalsta L. Blukes bērnus. Bērnu tēvu vācieši nošāvuši. Kolchozniece Rūsiņa sagatavojusi ogles kalvēm un savākusi pelnus lauku mēslošanai. 1951. gadā kolchozā bijušas 27 sievietes, kas nav izpildījušas gada normu, bet 1952. gadā šādas kaitnieces bijušas vairs tikai 4. Attiecīgajā Cīņas rakstā atzīmēts, ka „pavasara sējas darbos strādāja lielākā daļa sieviešu" un sieviešu darbu var redzēt ne tikai laukkopībā, bet arī „būvniecībā un meliorācijā" (grāvju rakšanā!).

SĪKAS ZIŅAS

Komūnistisko sieviešu vispasaules kongresā Kopenhagenā no okupētās Latvijas kā delegāte ieradusies E. Ankupe. — Skrīveros darbojas Veckrievīņu koku skola. Stādus izsūta uz dažādām PSRS vietām. — Rīgas Vitamīnu fabrikas strādnieki jau sākuši strādāt par godu „Rīgas atbrīvošanas 9. gada dienai". — Universitātes ģeogrāfijas fakultātes 3. kursa studenti praktizējas pašlaik Kaukāzā. — Cīņa ievietojusi jaunu melu rakstu: 1917. gada novembrī Krievijas Satversmes sapulces vēlēšanās 72 proc. iedzīvotāju balsojuši Latvijā par komūnistiem, bet latviešu strēlnieki 96,5 proc. balsojuši par kompartiju. — Okupētajā Latvijā izdod milzums krievu grāmatu. Nupat izdots 100.000 eks. kāds Korolenko romāns.

SPORTA ZIŅAS

Sesto vietu PSRS riteņbraucēju sacensībās (maršruts 2.560 km) ieguvis LPSR pārstāvis Džarcāns. — Kolchoznieku sporta b-bas Vārpa riteņbraucēju sacīkstes republikas apmēros izdevušās vāji. Sasniegumi bijuši zemi, pirmklasīgi rezultāti nav bijuši nevienam. Kaut sacīkstes bijušas paredzētas ar sporta velosipēdiem, ar tādiem ieradušies tikai 2 dalībnieki. Uzvarētāja ir Vilces skolas skolotāja Elza Kause.

Piemērotas dāvānas katram gadījumam

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ TORONTO

123 Huron St. Atvērta darbdienās no pl. 8-18. Tel. EM 8-0792

DABŪJAMAS:

JAUNĀKĀS GRĀMATAS — ĻOTI LABĀ SĒJUMĀ

Andrejs Eglītis — NESAULE, dzejas $2.60

Fransuā Moriaks — MĪLESTĪBAS TUKSNESIS $2.60

A. Dimā — TRĪS MUSKETIERI $5.30

ŽURNĀLS LAIKMETS

Kā arī citas jau agrāk iznākušas grāmatas

LATVISKA IZSTRĀDĀJUMA SUDRABLIETAS sākot ar $4.80—$48.00

KERAMIKAS IZSTRĀDĀJUMI • ROKDARBI

ANDREJS PABLO MIERKALNS

SAULĒ UN ĒNĀ,

DZEJAS,

grafiķa A. BĒRZIŅA vāks. Cena $1

JĀNIS MIERKALNS

30 CITTAUTU TŪKSTOŠ SAKĀMVĀRDI

ORIĢINĀLĀ UN LATVISKI

(Sagatavošanā)

Tirgotājiem parastā atlaide

AUTORA IZDEVUMS

4010 L St., LINCOLN, Nebr., USA

(133)

Iznomā kāzu tērpus Dāmām un kungiem

MALABOR Ltd.

309 King St. W.

Toronto

EM 6-3915

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

MODERN DELICATESSEN

281 DANFORTH AVE, TORONTO Tel. GE. 3331

PIEDĀVĀJAM LIELĀ IZVĒLĒ:

DAŽĀDU ŠĶIRŅU GAĻAS IZSTRĀDĀJUMUS NO KRISTAPSONA, EUROPEAN MEAT MARKET (vācu izstrādājumi), CENTRAL MEAT MARKET, ŠNEIDER'A, SWIFT'A un CO-OP uzņēmumiem. VISĀDU ŠĶIRŅU MAIZI LATVIEŠU GAUMĒ. LIELĀ IZVĒLĒ: DELIKATESES, IMPORTĒTI ZIVJU KONSERVI, ŠVEICES UN DĀNIJAS SIERI, KĀ ARĪ ZĀVĒTI ZUŠI UN LAŠI. NO PIENA PRODUKTIEM PIEDĀVĀJAM KANADĀ PAZĪSTAMOS SILVERWOOD'A un MAPLE CREAMERY BRAND ražojumus

Mūsu veikalā dabūjams viss, kas vajadzīgs jūsu aukstajam galdam.

Pieņemam arī pasūtinājumus visāda veida viesību galdiem.

UZ VĒLĒŠANOS PRECES PIEGĀDĀJAM MĀJĀS KATRU DIENU

ZELMA BELTE UN MAGDA VESTFĀLE

V. LIEPIŅŠ — Tel. biroja: LA 8000; OL 6321; Tel. mājā: LL 6170

E. HENIŠS — Tel. birojā: LA 8000; OL 6321; Tel. mājā: JU 1046

Ieguldiet naudu nekustamos īpašumos! Pērkot māju Jūs nodrošināt sev labāku eksistenci

J. J. ELLIS REALTOR

383 RONCESVALLES Ave, Toronto Tel. LA 8000; OL 6321

Pieci biroji jums sagādā iespēju izvēlēties īpašumus dažādos pilsētas rajonos ar katram piemērotu iemaksu. Palīdzam AIZDEVUMU SAGĀDĒ LĪDZ $2.000 PAR 3% GADĀ

Nesaistoša informācija!

LATVIEŠU

PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA

atvērta līdz plkst. 8 vakaros

WIDMER GROCERY

10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6-2434

Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas

A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

DV TORONTO NOD. SPORTA KOPA

rīko sestdien, 15. augustā, 125 Broadview Ave

(Odd Fellow Hall)

SAVIESĪGU VAKARU

TELPAS DEKORĒTAS ZAĻUMIEM UN ZĪMĒJUMIEM

DEJAS MŪZIKA UN BUFETE

Ieejas maksa dāmām un kopas biedriem 50c, kungiem $1.00

SĀKUMS PLKST. 20.00

(122) Laipni lūdz DV SPORTA KOPA

ESMU SPRUKĀS

Kas varētu sagādāt mājvietu — ar vai bez mēbelēm — 4 cilvēku ģimenei no 1. sept.? Lūdzu ziņot par cenu un tuvākiem apstākļiem 47 1/2 Larch St., Halifax, N. S., Marisam Vētram. 135

MEKLĒJU līdziedzīvotāju 3 istabu dzīvoklī, klusā mājā Sunnyside rajonā. Zvanīt ME 4904, Toronto. (131)

IZDODAMAS 3 nemēbelētas istabas un virtuve. Zvanīt no 6—10, Toronto GE 7640. (121)

KLUSĀ MĀJĀ izdodamas labi mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Zvanīt GL 3949, Toronto.

IZDODAMA liela nemēbelēta istaba ielas pusē ar virtuves lietošanu labā rajonā divām personām. Zvanīt vakarā LA 7594, Toronto. (128)

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED,

METEOR, MERCURY UN LINCOLN

auto pārstāvība paziņo, ka tā iesaistījusi savu darbinieku vidū

Pauli Bernāta kungu

par tirdzniecības pārstāvi jaunām un lietotām, smagām un vieglām automašīnām

Ievērojot Puddicombe organizācijas reputāciju, kas dibināta uz vairāk kā 30 gadu ilgiem sasniegumiem, ceram, ka mūsu jaunā pārstāvja pakalpojumi spēs apmierināt jauno pircēju prasības.

PUDDICOMBE MOTORS LIMITED

Bloor un Dundas, Toronto Tel. OL 7531

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

izdara pakalpojumus katrā laikā

ZVANĪT

OL 1403, Toronto

NEMIET COKE, LAI ĀTRI ATSVAIDZINĀTOS

Lai ātri atsvaidzinātos, Coce—Cola ir labākais pasaulē. Ja jūs karstā laikā esat noguris, nemiet Coke. Lai Tu būtu svaigs... lai Tu būtu atkal modrs.

7¢

Ieskaitot nodokli.

„Coke" Rūpniecības reģistra zīme: COCA - COLA LTD.

SPORTS

Sporta kalendārs

15. un 16. augustā, plkst. 14 Bīča sporta stadionā Kanadas latviešu atklātās meistarsacīkstes vieglatlētikā.

16. aug., pl. 12 Bīča sporta stadionā Kanadas latviešu jaunatnes meistarsacīkstes vieglatlētikā.

23. augustā sporta svētki jaunatnei Sidrabenē.

23. augustā futbola zibenturnīrs pieaugušiem Saulainē.

FUTBOLS TORONTO

Pamazām vecais latviešu sporta karalis futbols sāk atgūt savu varenību Kanadas latviešu pilsētā Toronto.

Šīs vasaras sākumā bija tikai atsevišķi sportisti, kas izteica vēlēšanos nodarboties ar futbolu, bet tagad, vasaras otrā pusē, latviešiem veidojas divas patstāvīgas futbola vienības.

Vienu vienību komplektē Toronto DV sporta kopa, bet otra veidojas pie LSAK.

Rudens posmā ir paredzēts rīkot Kanadas latviešu pirmās meistarsacīkstes futbolā un varbūt līdz tam laikam arī Hamiltonas Spartai būs izdevies sakomplektēt vienību.

TENISA MEISTARĪBU GAIDOT

Kanadas latviešu meistarsacīkstes tenisā paredzēts sarīkot vēl šai gadā. Daudzie tenisisti, kas Toronto pa lielākai daļai trenējas TLSK ricībā esošos laukumos, bet citās pilsētās — 4 kanadiešu klubos, vai arī izmantojot pilsētai piederošos laukumus, ir visu vasaru trenējušies. Sacīkstēs, kuru datumu izziņosim vienā no nākošiem laikraksta numuriem, paredzams kupls dalībnieku skaits.

V. BAUMANIS LATVIEŠU SPORTA VADĪTĀJS FRANCIJĀ

Francijas latviešu sportisti, pulcējoties gadskārtējā kongresā, ievēlēja Francijas latviešu sporta vadību nākošiem diviem gadiem.

Par priekšsēdi darbosies pazīstamais latviešu sporta darbinieks V. Baumanis, par sekretāru V. Lūsars, kasieri A. Vanags, un preses informātors būs J. Zebeliņš.

Kongresā par Francijas pārstāvi LSPT kongresam izraudzīja Toronto dzīvojošo b. Skujiņu.

TOUR DE FRANCE

Pasaulē slavenās riteņbraukšanas saecnsības beigušās. Tās katru gadu notiek Francijā, un sacencību dalībniekiem jāveic 4476 km gara distance gan pa līdzenumiem, gan kalnainiem apgabaliem un skar arī Alpu piekāji.

Šīgada sacensības, kurās piedalījās pasaules labākie sportisti, izvērtās par Francijas triumfu, jo lielās sacensības gala rezultātā uzvarēja francūzis Luijs Bobē, un tā pēc sešu gadu pārtraukuma franči ir atkal uzvarētāji šai sacensībā. Arī otrā vietā ierindojās francūzis Malešaks, kas plašākai sporta publikai līdz šim nebija pazīstams kā sportists.

Trešā vietā ierindojās italietis Astruā.

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, seviški sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708

TORONTO (552)

Dr. D. SAMU

Pieņem slimniekus

316 St. CLAIR Ave, W, pie Spadina Rd.

Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās

Tel. MI 8669

Latvietēu dāmas! Eiropas friziere

KAPSI'S HAIR STYLING

113 MAC PHERSON AV.

Starp Yonge St. un Avenue Rd

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

ANGLU UN AMERIKĀNU KURSA ABONENTIEM

Ziņojam, ka šais dienās iznāks

5. burtnīca

Lūdzam atvainot nokavēšanos, kas radās dažādu neparedzētu apstākļu dēļ. Ja starplaikā esat mainījuši adresi, rakstiet mums nekavējoties. Vēl pieņemam jaunus abonentus, kuriem izsūtīsim visas 5 burtnīcas un vārdnīcas uzreiz. Drīzumā iznāks arī pēdējā, sestā burtnīca. Abonementu ($3.00 par visu kursu)

pieņem

Mr. V. ZIEDIŅŠ

218 GREENWOOD AVE., TORONTO, ONT.

(130)

DAUGAVA

Mums patīk BRĪVAS VĒLĒŠANAS Kanadā

Mēs Kanadā varam balsot, kā mēs gribam un par ko mēs gribam, ne tā kā daudzas tautas, kam šo tiesību nav.

Brīvas vēlēšanas ir lielākās tiesības demokratiskās valstīs. Saglabāsim šīs tiesības vienmēr

O'Keefe's

O'KEEFE'S BREWING COMPANY LIMITED

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev.-lut. draudzes dievkalpojums 16. augustā, plkst. 11.15, Betlēmes baznīcā, Bruklīnā. Māc. R. Zariņš.

Bronksā, sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 16. augustā, plkst. 6 vakarā. Māc. R. Zariņš.

San Diego, dievkalpojums 16. augustā, plkst. 2.00 Grace baznīcā. Pēc dievkalp. kafija ar groziņiem. Māc. A. Grietēns.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārst. A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ontario, tel. 70136.).

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.).

St. Katarinā, 16. aug., pl. 12, Kristus baznīcā jaunatnes iesvēte ar dievgaldu.

Velandā 16. aug., plkst. 3 pp. Ungāru baznīcā dievkalpojums.

Londonā 23. aug., plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā, dievkalp.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon Str. E., Hamilton, Ont. š. 93410.

Hamiltonā, Sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Avenue South) svētdien, 16. augustā, plkst. 7 vakarā latviešu draudzes dievkalpojums.

Laulāti: Gundars Ķikauka un Helena Lilija Avotiņa—Rīdere.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. Art. Briedis, 176 Bartlett Ave. Tel. LO 6001.

23. augustā, plkst. 4 p.p. Garīgs koncerts Sv. Jāņa b-cā. Koncertā piedalās: Austra Rušēvica — soprāns, Vold. Rušēvics — vijole, Edite Timermane — ērģeles. Ieeja koncertā pret labprātīgiem ziedojumiem sākot ar $0.50.

30. augustā, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Trīsvienības b-cā.

Bez tam augusta mēnesī katru svētdienu arī svētbrīdis draudzes lauku īpašumā — Saulainē.

Māc. E. Bērziņš (5833 - 45 Ave, Red Deer, Alta).

Red Dīrā svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Māc. E. Caune (10166-107 St Edmonton, Alta).

Edmontonā draudzes vasaras nometne maziem un lieliem no 3. aug. — 16. augustam.

Māc. Ed. Ķerģis, 127 Regent St. N., Sudbery.

Kirkland Leikā 16. aug., plkst. 9 lut. bazn.

Virdžinijtaunā, 16. augustā, plkst. 14 anglikāņu bazn.

Norandā 16. augustā, plkst. 17 United bazn.

Sadberijā 23. augustā, plkst. 14 Sv. Jāņa bazn. (238 Pine St.).

Norsbejā 30. augustā, plkst. 17 Lut. bazn.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā. (Carlton un Jarvis ielu st.).

Svētdien, 16. aug., pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē. Svētdien, 23. aug., pl. 11 dievkalpojums sv. Andreja baznīcā Toronto. Svētdien, 30. aug., pl. 10, bērnu nometnes slēgšanas dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C.) Vankuveras latviešu draudzei 16. un 30. augustā, pl. 5 p. p. dievkalpojums Redeemer baznīcā, 8. avenijas un Prince Edward ielas krustojumā.

Kristīta: Arta Linda Ceplīte.

Māc. E. Lange Billings Bridge, P. O. Box 66, Ottawa, Ont. Tel. 5-4698.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalp. augusta mēnesī (dievkalpojumi notiek sv. Pēteŗa baznīcā Lyon ielā 250):

16. aug., plkst. 7.30 vak. dievkalpojums.

23. dievkalpojuma nav.

30. aug., plkst. 6 vak. dievkalpojums. Pēc dievkalp. draudzes vakars ar filmu izrādi draudzes chronika — izbraukums, bērnu svētki u. c. filmas). Groziņu vakars.

Māc. H. Kusils, (4571 Coolbrook Ave, tel. DE 8394, Montreal Que.)

Montreālā: 9. aug., plkst. 10.30 no rīta — Varoņu piemiņas dievk. 30. aug., plkst. 10.30 no rīta dievkalpojums Ascension baznīcā.

Otavā: 16. aug., plkst. 2 pp. — Kapu svētku dievkalp. ar dievgaldu Pāvila baznīcā. Pēc dievkalp. draudzes pilnsapulce.

Māc. Arturs Voitkus, Hamiltonā,

Hamiltonā Pāvila ev.lut. draudzē dievkalp. svētdien, 16. augustā, pl. 5.30 vakarā. Nākošajās divi svētdienās, t. i. 23. un 30. augustā dievkalpojumi nenotiks. Svētdienas skola 16. augustā plkst. 10 no rīta.

Kičenerā, Mateja banzīcā dievkalpojums svētdien, 16. augustā, plkst. 11 no rīta.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 HURON ST., TORONTO. ONT., CANADA

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāčs, 3105 Brighton 3rd St., Brooklyn 35, U.S.A. Tel. SH 3-1657

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīca

123 HURON ST., TORONTO, Tel. EM 8-0792

DABŪJAMAS

JAUNAS SKAŅU PLATES

JĀŅA MEDIŅA POPULĀRĀS ROMANCES

1. Pieskaņa ..... JĀNIS MEDIŅŠ
Uz brītiņu un Mīļā skūpsts ..... JĀNIS MEDIŅŠ

Iedzied. MILDA GRIMMA-ŠTRAUSS

Pie klavierēm doc. HUGO ŠTRAUSS

2. Karogs ..... ARVĪDS ŽILINSKIS

Iedziedājusi MILDA GRIMMA-ŠTRAUSS

Daina Nr. 1. ..... JĀNIS MEDIŅŠ

Klavieru solo iesp. doc. HUGO ŠTRAUSS

3. Vienu pašu baltu zvaigzni ..... AD. ĀBELE
Ganiņš biju, ganos gāju ..... JĀNIS MEDIŅŠ
4. Meita sēdēj' kuražās ..... E. MELNGALVIS
Pūtin, pūta melnais mednis ..... J. CIMZE
5. Ej, bāliņi, lūkoties ..... TAUTAS DZIESMA
Maza, maza meitenīte ..... K. BAUMANIS
6. Šurp, brāļi ..... A. KALNIŅŠ
Visi ciema suņi rēja ..... A. FEĻA
7. Pie Baltijas jūras ..... J. STRAUME
Mežezers ..... J. VĪTOLS
8. Mūžam zili ..... E. DĀRZIŅŠ
Mirdzi kā zvaigzne ..... E. DĀRZIŅŠ

Plates no 3.-8. iedzied. latv. karavīru koris R. ZUIKAS vadībā

10. Pūt, vējiņi ..... A. JURJĀNS
Dižens puisis ..... J. CĪRULIS
11. Dievišķais mirdzums ..... J. VĪTOLS
Tek saulīte tecēdama ..... TAUTAS DZ.
12. Ai zaļā līdaciņa ..... A. JURJĀNS
Cekulaina zīle dzied ..... E. MELNGAILIS

Plates no 9.-12. iedzied. ED. RAMATA jaukts koris Daugava

Plate 7. un 8. maksā $2.50, pārējās $2.00 gabalā

Plašu piesūtīšanai pa pastu jāpievieno sūtījumam 1—5 platēm 50c un vairāk platēm — 70c. Pasūtinājumiem virs $20.00 pasta izdevumi nav jāpievieno. (395)

TAUTIEŠI, IEPĒRCIETIES

AD. KRISTAPSONA

GAĻAS UN DESU VEIKALĀ

1095 Queen St., E. (viens bloks no Pape uz austr.) Tel. HA 5152

Dabūjamas visas Latvijā pazīstamās desu šķirnes, kuŗas ražo pašu darbnīcā. Augstas kvalitātes, zemas cenas

Pasūtinājumus piegādājam mājā katrā laikā (540)

FAKTI PAR KANADAS PILSĒTĀM

BRITU KOLUMBIJAS VANCUVERA

IEDZĪVOTĀJU SKAITS — Lielvankuverā 1951. g. — 530.728.

ATRAŠANĀS VIETA — Klusā okeana krastos pie ASV robežām. CPR, CNR Klusā okeana lielā austrumu dzelzceļa, B.K. lielā ziemeļu dzelzceļa, B.K. elektriskā dzelzceļa gala stacijas. Moderna gaisa osta.

GALVENĀS RŪPNIECĪBAS — Vankuvera ir ne tikai rūpniecības un tūristu centrs, bet arī Klusā okeana galvenā osta.

Zāģētavas	57	uzņēm.
Kautuves, konservu fabrikas	8	„
Dažādi pārtikas rūpniecības uzņ.	32	„
Naftas un ogļu ražojumi	4	„
Maizes un citu produktu fabrikas	104	„
Saplākšņu un plākšņu	7	„
Skārda ražojumi	25	„
Sviests un siers	9	„
Spiestuves, apgādi	8	„
Zivju pārstrādāšanas	15	„
Dažādi dzelzs un tērauda produkti	23	„

THE CANADIAN BANK OF COMMERCE

Lielvankuverā ir 23 nodaļas, kas gatavas jums pakalpot. Mūsu galvenais birojs atrodas: Hastings un Granville Sts.

THE CANADIAN BANK OF COMMERCE

ir pāri par 625 nodaļām visā Kanadā, un katra veic visas banku operācijas. Tuvākā nodaļa jums labprāt sniegs savus pakalpojumus

The Canadian Bank of Commerce

BAUDI

Player's "MILD"

MAIGĀKĀS UN GARŠĪGĀKĀS CIGARETES

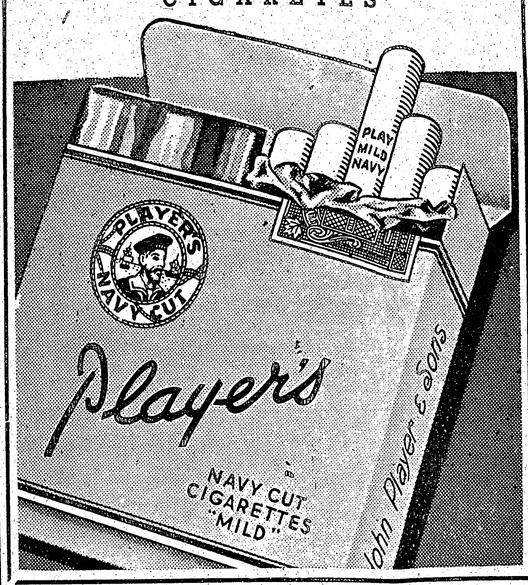

IMANTA

PAZIŅOJAM, KA

LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU

III SĒJUMS

IZNĀK ŠAIS DIENĀS

Lūdzam subskribentus nokārtot iemaksas, jo izsūtīsim tikai samaksātus eksemplārus

Tāpat lūdzam arī grāmatniekus nekavējoties pārsūtīt apgādam LATVIEŠU TAUTAS DZIESMU subskribentu iemaksas

SALIEKAM IV SĒJUMU

Apgāda korespondences un naudas pārvedumu adrese:

IMANTA

c/o IMANTS REITMANIS

POSTBOX 292, KOBENHAVN V.

DANMARK

NAMSAIMNIEKI!

Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par

PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM

un uz jums izdevīgiem

EARLSCOURT FUELS

firmas maksāšanas noteikumiem.

Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.

Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite

UZSTĀDĀM EĻĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM EĻĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI

Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis

K. JANDAVS

no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532

Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

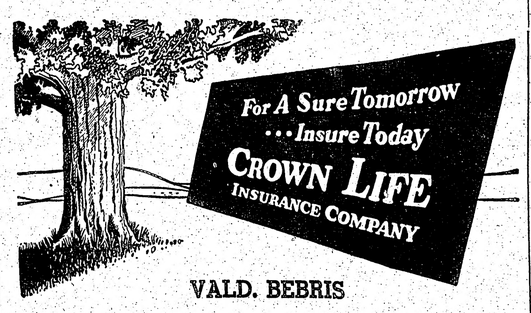

VALD. BEBRIS

48 RATHNELLY AVE, TEL. KI 5913, TORONTO

SINGER

SEWING MACHINE Co

Piedāvā plašā izvēlē SINGER šujammašīnas jaunas un atjaunotas

SKAIDRĀ NAUDĀ VAI UZ NOMAKSU

Stājieties sakaros ar mūsu Toronto SINGER pārstāvi

H. VAITA KUNGU

kas sniegs informāciju latviešu valodā

SINGER SEWING CENTRE

549 ST. CLAIR AVE. W. Tel. KE. 1186, TORONTO

PILSĒTIŅU PĀRVIETO PA SNIEGU

Manitobas provinces ziemeļu mežos, ja neizmanto lidmašīnu, gar gabala ceļojumus veic ziemā. Ja jāpārvieto smaga krava, nogaida, kamēr aizsalst ezeri un upes un purvainos muklājus pārklāj sniegs. Tad var pieprasīt „kāpuru" — traktoru vilktu vilcienu, kas velkas pāri sasalušai zemei. „Kāpurs" radies saīsinot „kāpurķēžu traktora" nosaukumu.

1950. gadā „kāpuri" uzsāka lielāko pārvietošanas darbu, kādu Manitobas provinces pilsētiņu pārvedot 164 jūdzes uz ziemeļiem pavisam jaunā vietā.

Pārvietošana prasīja veselas trīs ziemas, lai to paveiktu. Divi simti piecdesmit modernas dzīvojamās ēkas vārda tiešā nozīmē novietoja uz sliecēm un pārvietoja pa ledaino postažu. Mātes vienā dienā iepirkās vienā pilsētā un bērni gāja tur skolā, bet pēc nedēļas vai mazliet ilgāka laika jau atradās vietā, ko tie nekad agrāk nebija redzējuši, bet dzīvoja tanīs pašās ēkās, pagatavoja un ēda maltītes vecajās virtuvēs, lietoja tās pašas mēbeles un gulēja tanīs pašās gultās.

Pārvietojamā pilsēta atradās Manitobas provinces Šeridonā. Tās iedzīvotāju skaits bija 1.700 personās, un vienīgā rūpniecība Šerit—Gordona raktuves. Bet Šerit—Gordona raktuves, kas bija ražojušas zeltu, sudrabu un cinku kopš 1930. gada, bija izsmeltas. Kalnraktuves nelīdzinās mežiem vai kviešu saimniecībām; kad metalls ir izmantots, to nevar iesēt vai iestādīt par jaunu, bet jāpārvietojas uz jaunām raktuvēm.

Kad pirmā pilsētiņa sāka lēni mirt, otras pilsētiņas vēl nemaz nebija. Laimīgā kārtā tomēr taisni pirms desmit gadiem kāds vientuļš izrakteņu meklētājs, meklējot zelta atradnes, šķērsoja ezeru savā kanu laiviņā un viņa piedzīvojusī acs ieraudzīja rūdas gabalus ezera krastā. Viņš nolauza gabalu rūdas un nosūtīja uz Šeridonu analizēšanai. Tā viņš bija nodrošinājis šīs ziemeļu pilsētiņas iedzīvotājiem iespēju turpināt dzīvi ziemeļos. Rūdas gabals saturēja zeltu un arī niķeli ap sešu procentu apmērā, un izrādījās par vienu no bagātākām rūdas atradnēm visā pasaulē.

Kanada jau tagad dod 90 proc. pasaules niķeļa no savām Sadberijas raktuvēm Ziemeļontario. Tomēr niķeļa raktuves, tāpat kā zelta un vara raktuves, nedzīvo mūžīgi. Tās izrakteņu meklētājs Mekveijs, kas meklēja zeltu, nodrošināja Kanadai iespēju apgādāt pasauli ar niķeli un novietoja jaunu svarīgu vietvārdu uz Kanadas kartes.

Jauno pilsētiņu nosauca par Lina ezeru pēc tā ezera vārda, kur Mekveijs brauca savā kanu laiviņā. Šodien šī pilsētiņa vēl ir maza, bet ar laiku tā var izveidoties par tikpat lielu kā Sadberija.

Uzcelt jaunas ēkas jaunā vietā būtu maksājis simtiem tūkstošiem dolaru un daudz laika.

„Pārvietošanās dienas" sākās 1950. gada rudenī, turpinājās visu ziemu un apstājās pavasarī, tad sākās atkal 1951. gada decembrī. Pat „kāpuru dīrātāji" sākumā nebija visai pārliecināti par izdošanos. „Kāpuri" un „kāpuru šūpoles", „kāpuru dīrātāji" un „lēninātāji" ir pasakainās Kanadas ziemeļu transporta sistēmas sastāvdaļas. Ziemeļzemes dzīvības ādere, kas dod iespēju laudīm dzīvot mazās, izolētās apmetnēs simtiem jūdžu attālumā no civilizācijas, ir „traktoru vilcieni", ko ziemeļu laudis sauc par „kāpuru šūpolēm" vai „kāpuriem". Tie ir smagie Manitobas mežu apgabalu zirgi.

Dienā un naktī smagi piekrautas ragavas, ko velk dīzeļu traktori, velkas kā milzu kāpuri pāri sniega klātiem ezeriem un purviem, vedot tonnām apgādes preces un daļa rīkus. Dažreiz tie seko iebrauktām pēdām, kad tie dodas turp un atpakaļ starp Linu un Šeridonu. Citu reiz tie atkal iebrauc paši savas jaunas pēdas pāri plašajam sniegainam klajumam, neprasot ne ceļu, nedz sliedes.

PĀRVIETOJA ŠERIDONAS PILSĒTIŅU

Priekšgalā ir piekabināti viens, divi vai trīs traktori, atkarā no vilciena gaŗuma un kravas smaguma. Beigās ir piekabināts virtuves vagons, kuŗā dzīvo arī vilciena apkalpe, ēd un guļ pa brauciena laiku. Seši šoferi, divi lēninātāji un viens pavārs sastāda trīstraktoru vilciena apkalpi, kas apkalpo astoņas līdz desmit ragavas, kas ved 100 tonnu kravu.

Virtuves vagona iekšienē ir divas trīsstāvu lažiņas, galds četriem vai pieciem vīriem, malkas krāsns, izlietne, skapis konserviem, apcirknis kartupeļiem un sīpoliem, un plaukti traukiem, podiem un pannām.

Divas propana spuldzes dod gaismu, un bateriju radioaparāts sniedz ziņas un raidījumus laika kavēklim no raidstacijām zemes dienvidu daļā. Lēninātāji strādā astoņas stundas un astoņas stundas atpūšas. To uzdevumos ietilpst arī degvielas iesūknēšana, ragavu pievienošana un atvienošana, malkas un ūdeņs piegāde, kā arī piepalīdzēšana pie trauku mazgāšanas pavāram.

Priekšgalā „kāpuru dīrātāji" ieņem vaļējus sēdekļus, kas aizsargāti pret -50 vai -60 grādu salu tikai ar brezenta apdari sānos un plastiska stikla vēja aizsargu priekšā. Varbūt tādā veidā nav visai silti, bet drošāki gan. Katru brīdi traktors var ielūzt ledū un cietākas būves kabīnē „dīrātāji" būtu ieslēgti kā peles slazdos. „Kāpuru dīrātāji" ģērbjas silti, standartapģērbs sastāv no divām kārtām drēbju ar aitādas oderēm. darba krekla, adītas vestes, virsvalka, vēja pārvalka, vatēta pusmēteļa un lidotāju zābakiem.

Sešas šādas „kāpuru šūpoles" pārvietoja Šeridonas pilsētiņu. 1950. gadā pārvietoja kādu pusduci ēku: 1951. gadā — vēl trīsdesmit; un 1952. gāda pirmajā pusē vēl astoņdesmit ēkas devās ceļā. 1952. gada sākumā pārvietotāji jau savas operācijas bija sistēmatizējuši.

ĪPATNĒJA KARTOTĒKA

Līdz ko kāds darbinieks bija sagatavojies izbeigt savu darbu, viņš griezās pilsētiņas valdē, kur pilsētas vadītājs iekārtojis pasaules visīpatnējāko kartotēkas sistēmu. Tanī novietotas visu Šeridonas ēku fotogrāfijas kopā ar ziņām par ēku konstrukciju un saturu. Pie sienas piestiprināts Linezera pilsētiņas plāns, kuŗā skaidri atzīmēti aizņemtie un brīvie zemes gabali. Ēkas īpašnieks var uzmest skatu kartei, apjautāties par saviem kaimiņiem, un tad norādīt zemes gabalu, ko tas vēlas savai mājai.

Lielāko daļu mēbeļu atstāj mājas iekšienē un pārvieto kopā ar pašu ēku. Tā kā „kāpuru šūpoju" ceļš nav visai gluds un pa ceļam iznāk daudz svārstību, tad vaļējos priekšmetus piestiprina grīdai. Katru māju droši piesien uz ragavām, bet ragavas sakabina kopā līdzīgi vilcienam.

Četrdesmit astoņas līdz sešdesmit stundas pēc tam, kad ēka atstājusi Šeridonu, to ieved īpašā Linezera preču parkā. Te katru māju atkabina par sevi un ar mazākiem „kāpuriem" nogādā uz atbilstīgo novietošanas vietu. Buldozeri saskūrē zemi un sniegu ap māju, lai tā būtu silta. Iekšā iekur uguni un vienas vai divu dienu laikā māja ir derīga apdzīvošanai. Pavasarī ierok pamatus un ēku novieto uz paliekošiem pamatiem.

Pārvietotai ģimenei dzīve turpinās Linezerā pēc kādas nedēļas tāpat kā agrāk. Bērni dodas uz skolu, kas atrodas pilnīgi jaunā ēkā, kas var uzņemt 80 bērnus un nākošā gadā varēs jau uzņemt 100. Tēvi var pavadīt vakarus, spēlējot ledus klumjus divās slidotavās. Vienreiz nedēļā notiek kinoizrāde un reiz mēnesī sarīko deju vakaru. Reiz nedēļā iznāk mimiografēts laikraksts „Lynn Lake Enterprise" ar vietējām ziņām. Ar katru „kāpuru" transportu pienāk arī speciāls sūtījums no Šeridonas — saldējums.

Tuvumā esošā Lauriejer upes spēkstacija piegādā eletrību. Arī šī uzņēmuma turbīnes un dinamo mašīnas, kā arī visu pārējo iekārtu piegādāja „kāpuri". Kad pabeigs dzelzceļa būvi, no Šeridonas, niķeļa rūda plūdīs uz Saskačevānas fortu (Albertas provincē, netālu no Edmontonas), lai tur to rafinētu. Tad „kāpuri" dosies tālāk uz ziemeļiem, no jaunā „tērauda" gala, kā mēdz saukt dzelzceļa galapunktu.

Dr. P. BĀRDIŅŠ

Pieņem slimniekus 740 SPADINA AVE. (pie Bloor) TORONTO no plkst. 5—7 pp. Pārējā laikā pēc vienošanās pa telefonu:

Kabinetā RA 7203, mājās KE 5628

Rentgens. Elektrokardiografs. Laborat. izmeklējumi — kabinetā.

Operācijas, dzemdības utt. — The Doctors Hospital un Western General — slimnīcās

DR. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.

Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1681.

Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

Dr. B. DOBAI

465 BLOOR ST., W, TORONTO Tel. MI 8821

Speciālists iekšķīgās slimībās. RENTGENA UZŅĒMUMI

Runas stundas no pl. 10—12 rītā un no 3—7 pp.;

uz vienošanos arī citā laikā

RIETUMLIETUVAS SIEVIEŠU TĒRPI

Šī bezbēdīgā jaunā dāma valkā tipisku Rietumlietuvas tērpu, kas izceļas ar pilnīgi gludu svītrotu vai krustotu zīmējumu. Tērps vidukli savilkts, un to satur bezpiedurkņu nieburs. Virs svārkiem ir tradicionālais „ziurstas" vai priekšauts, ko parasti grezno rokdarbu raksti. Krekls ir linu auduma ar platām krokotām un izšūtām rokām. Koraļļu vai dzintara kakla rota papildina šo tautas tērpu. Šī veida tērpi parasti ir zilas, zaļas, dzetenas vai sarkanas krāsas, retāki melnas vai baltas krāsas.

BRADING BREWERIES LIMITED publicējusi augšējo aprakstu, lai veicinātu jaunkanadiešu ciešāku vienību.

BRADING'S

BRADING BREWERIES LIMITED

OTTAWA AND WINDSOR

BRADING'S izrunā BREDINGS